Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta mezinárodních vztahů

Obor: Cestovní ruch

Dopady vízové politiky EU na incoming ČR

Diplomová práce

Autor: Bc. Petr Ryšánek

Vedoucí práce: Ing. Liběna Jarolímková, Ph.D.

Akademický rok: 2013/2014

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Dopady vízové politiky EU na incoming ČR“ vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury. Použitou literaturu a podkladové materiály jsem uvedl v seznamu literatury.

V Praze dne 7. května 2014 _____

Poděkování:

Rád bych poděkoval vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. Liběně Jarolímkové, Ph.D. za cenné rady a připomínky, které mi v průběhu psaní práce poskytla.

Obsah

Úvod **1**

1 Mezinárodní cestovní ruch **3**

1.1 Historický vývoj mezinárodního cestovního ruchu 4

1.2 Rozložení současného cestovního ruchu ve světě 6

1.2.1 Regiony cestovního ruchu..... 6

1.2.2 Mezinárodní příjezdy a příjmy 7

1.2.3 Mezinárodní výjezdy a výdaje..... 8

1.3 Evropa jako region cestovního ruchu.....10

1.3.1 Subregiony Evropy a jejich význam pro cestovní ruch 11

1.3.2 Hlavní země mezinárodního cestovního ruchu Evropy 11

1.4 Budoucí vývoj mezinárodního cestovního ruchu.....12

2 Statistické sledování cestovního ruchu **13**

2.1 Statistické ukazatele pro porovnání cestovního ruchu 14

2.2 Satelitní účet cestovního ruchu Evropské unie.....15

2.3 Statistické sledování cestovního ruchu České republiky 16

2.3.1 Satelitní účet České republiky.....18

3 Vízová politika **20**

3.1 Vízová politika Evropské unie 20

3.1.1 Schengenský prostor.....21

3.1.2 Smlouvy o Evropské unii a jejich vliv na vízovou politiku 22

3.1.3 Víza v Evropské unii..... 23

3.2 Vízová politika České republiky..... 25

3.2.1 Vstup České republiky do Schengenského prostoru 25

3.2.2 Typy víz České republiky 26

4 Incoming České republiky **27**

5 Metodika hodnocení dopadu vízové politiky Evropské unie **35**

6 Dopad vízové politiky Evropské unie na země s vízovou povinností **37**

6.1 Rusko 37
6.1.1 Povolení krátkodobých víz pro ruské turisty 38
6.1.2 Hlavní ukazatele příjezdů ruských turistů do České republiky 39
6.1.3 Výjezdy ruských turistů do zahraničí 42
6.2 Čína 45
6.2.1 Povolení krátkodobých víz pro čínské turisty 46
6.2.2 Hlavní ukazatele příjezdů čínských turistů do České republiky 47
6.2.3 Výjezdy čínských turistů do zahraničí 50
6.3 Ukrajina 54
6.3.1 Povolení krátkodobých víz pro ukrajinské turisty 54
6.3.2 Hlavní ukazatele příjezdů ukrajinských turistů do České republiky 56
6.3.3 Výjezdy ukrajinských turistů do zahraničí 59

7 Vyhodnocení výsledků 63

7.1 Prognóza vývoje incomingu České republiky bez vízové politiky Evropské unie 63
7.2 Shrnutí výsledků 66

Závěr 70

Literatura 72

Seznam obrázků

Obr. 1 Graf: Struktura zahraničních návštěvníků dle země původu v roce 2012 28

Obr. 2 Graf: Struktura jednodenních zahraničních návštěvníků dle země původu 2012 29

Obr. 3 Graf: Vývoj počtu zahraničních hostů a přenocování v HUZ 2000-2013 31

Obr. 4 Vývoj průměrného počtu přenocování zahraničních návštěvníků v letech 2000-2013 32

Obr. 5 Graf: Regiony ČR dle návštěvnosti zahraničních turistů v HUZ v roce 2012 34

Obr. 6 Graf: Vývoj ukazatelů příjezdů ruských turistů do České republiky 40

Obr. 7 Graf: Průměrný počet přenocování ruských turistů v České republice 41

Obr. 8 Graf: Průměrné roční tempo růstu příjezdů ruských turistů do České republiky 42

Obr. 9 Graf: Výjezdy ruských turistů do zahraničí 43

Obr. 10 Graf: Vývoj ukazatelů příjezdů čínských turistů do České republiky 48

Obr. 11 Průměrný počet přenocování čínských turistů v České republice 49

Obr. 12 Průměrné tempo růstu příjezdů čínských turistů do České republiky 50

Obr. 13 Graf: Výjezdy čínských turistů do zahraničí 51

Obr. 14 Graf: Vývoj ukazatelů příjezdů ukrajinských turistů do České republiky 57

Obr. 15 Graf: Průměrný počet přenocování ukrajinských turistů v České republice 58

Obr. 16 Graf: Průměrné roční tempo růstu příjezdů ukrajinských turistů do České republiky 59

Obr. 17 Graf: Výjezdy ukrajinských turistů do zahraničí 60

Seznam tabulek

Tab. 1 Rozložení mezinárodních příjezdů 7

Tab. 2 Rozložení příjmů z mezinárodního cestovního ruchu 8

Tab. 3 Mezinárodní výjezdy 9

Tab. 4 Státy a jejich výdaje na cestovní ruch 10

Tab. 5 Přehled základního systému satelitního účtu cestovního ruchu 16

Tab. 6 Vybrané ukazatele satelitního účtu cestovního ruchu České republiky 18

Tab. 7 Struktura zahraničních návštěvníků ČR (v mil.) 27

Tab. 8 Počet zahraničních turistů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních 30

Tab. 9 Struktura hlavních zdrojových zemí České republiky 33

Tab. 10 Srovnání vydaných víz na českých konzulátech s počtem ruských turistů v ČR 38

Tab. 11 Země s největším počtem udělených víz pro ruské turisty v roce 2013 39

Tab. 12 Hlavní výjezdové destinace Ruska v roce 2013 44

Tab. 13 Srovnání výjezdů ruských turistů dle vízové povinnosti cílových zemí v roce 2013 45

Tab. 14 Srovnání vydaných víz na českých konzulátech s počtem čínských turistů v ČR 46

Tab. 15 Země s největším počtem udělených víz pro čínské turisty v roce 2013 47

Tab. 16 Hlavní výjezdové destinace Číny v roce 2013 52

Tab. 17 Srovnání výjezdů čínských turistů do zemí Schengenu a ostatních států v roce 2013 53

Tab. 18 Srovnání vydaných víz na českých konzulátech s počtem ukrajinských turistů v ČR 55

Tab. 19 Země s největším počtem udělených víz pro ukrajinské turisty v roce 2013 56

Tab. 20 Hlavní výjezdové destinace Ukrajiny v roce 2013 61

Tab. 21 Srovnání výjezdů ukrajinských turistů dle vízové povinnosti cílových zemí v roce 2013 62

Tab. 22 Porovnání ukazatelů pro prognózu situace bez vízové politiky 63

Tab. 23 Prognóza situace příjezdů ruských turistů bez vízové politiky 64

Tab. 24 Prognóza situace příjezdů čínských turistů bez vízové politiky 65

Tab. 25 Prognóza situace příjezdů ukrajinských turistů bez vízové politiky 66

Úvod

Tato diplomová práce se zabývá problematikou vízové politiky Evropské unie a jejím vlivem na příjezdový cestovní ruch České republiky.

Vízová politika Evropské unie je harmonizována mezi státy Schengenské dohody a představuje nástroj regulace vstupu občanů třetích zemí a vyloučení možnosti vstupu nebezpečných osob na území Schengenského prostoru.

Součástí právního rámce se stala společná vízová politika na konci 90. let, konkrétně byla začleněna do Hlavy IV Smlouvy o založení Evropského společenství pod názvem Společná vízová, azylová a imigrační politika.

Počátky spolupráce evropských států v oblasti vízové politiky sahají až do roku 1984, kdy byla podepsána Saarbrückenská dohoda mezi Spolkovou republikou Německo a Francií o řešení nekonečných front na společných hraničních přechodech zapříčiněných stávkou evropských dopravců.

Hlavní záměr dohody spočíval ve zrušení hraničních kontrol a volném pohybu osob a zboží mezi státy. Tato smlouva představovala základ pro vytvoření Schengenského prostoru, jenž uplatňuje princip zóny volného obchodu, zrušení kontrol na vnitřních hranicích a účinné kontroly na vnějších hranicích.

Postupně nabýval tento projekt na politickém významu a v roce 1999 se stal součástí legislativy Evropské unie. Tímto krokem byla do právního rámce zakotvena podmínka participace na schengenské spolupráci pro každý nový členský stát Evropské unie. Česká republika se připojila k ostatním zemím Schengenského prostoru v roce 2007.

Vízová politika Evropské unie zasahuje do územní suverenity států a národní zájmy v oblasti udělování víz jsou potlačeny ve prospěch evropské integrace.

V rámci Evropské unie byly vytvořeny jednotné seznamy států s vízovou povinností (tzv. černý seznam) a seznám států osvobozených od této povinnosti (tzv. bílý seznam). Dále byly mezi státy sjednoceny podmínky pro krátkodobý pobyt občanů třetích zemí – jednotné schengenské vízum pro pobyt do 90 dnů na společném území. Od roku 2010 musí všechny členské země respektovat vízový kodex, jenž přináší harmonizaci všech pravidel pro krátkodobá víza.

Naopak plně v kompetenci jednotlivých států je udělování dlouhodobých víz a vydávání povolení k pobytu.

Schengenská spolupráce ovlivňuje příjezdový cestovní ruch všech členských států zavedením jednotných podmínek vstupu cizinců přijíždějících z třetích zemí.

Vízová politika České republiky bývá často označována jako nevstřícná pro přijíždějící turisty, avšak Česká republika pouze dodržuje pravidla nastavená Evropskou unií a nemůže podmínky vstupu na své území zmírňovat.

Téma diplomové práce je v současnosti velice aktuální a důležité zejména pro určení ekonomického dopadu vízové politiky Evropské unie na cestovní ruch České republiky.

Otázkou vízové politiky České republiky se zabývá Asociace cestovních kanceláří České republiky, která navrhovala Ministerstvu pro místní rozvoj

a Ministerstvu financí České republiky vytvoření meziresortní komise pro řešení problémů vízové politiky České republiky.

Diplomová práce vychází z hypotézy, že vízová politika Evropské unie snižuje výkony cestovního ruchu České republiky, dochází ke snížení počtu přijíždějících turistů a počtu přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních.

Hlavním cílem diplomové práce je zhodnotit dopady vízové politiky Evropské unie na příjezdový cestovní ruch České republiky.

Pro dosáhnutí prvotního cíle byly vymezeny dílčí cíle, ke kterým patří porovnání hlavních ukazatelů příjezdového cestovního ruchu České republiky před a po vstupu do Schengenského prostoru, a to zejména u zemí, jejichž občané podléhají vízové povinnosti. Jako další dílčí cíl si klade diplomová práce vyčíslení ekonomického dopadu uplatňované vízové politiky Evropské unie pro Českou republiku.

Základní metody, které budou v práci použity, jsou komparace statistických ukazatelů před a po vstupu České republiky do Schengenského prostoru, analýza a syntéza dopadů vízové politiky na příjezdy turistů do České republiky a indukce dané problematiky.

Diplomová práce je členěna do sedmi kapitol. První tři kapitoly představují teoretickou část, tedy přehled základních definic týkajících se dané problematiky. Jsou zde představeny pojmy z mezinárodního cestovního ruchu, statistického sledování cestovního ruchu a vízové politiky.

Další kapitoly se věnují analytické části práce, ve které je hodnocen vliv vízové politiky na vybrané země s vízovou povinností vůči Evropské unii. V poslední kapitole jsou vyhodnoceny dosažené výsledky praktické části a provedena prognóza situace bez existence společné vízové politiky.

1 Mezinárodní cestovní ruch

Mezníkem pro definování pojmů souvisejících s cestovním ruchem byla Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu pořádaná Světovou organizací cestovního ruchu (World Tourism Organisation – UNWTO). Konference se konala v roce 1991 v Ottawě. Sjednocení základních pojmů je důležité pro srovnání statistik cestovního ruchu.

Základními znaky cestovního ruchu jsou: omezená délka pobytu (maximálně 1 rok u mezinárodního cestovního ruchu), dočasná změna místa pobytu mimo místo trvalého bydliště, nevýdělečný druh činnosti v místě pobytu.

Indrová a kol. definují **mezinárodní cestovní ruch** jako „nejširší pojem z hlediska územní realizace cestovního ruchu. Zahrnuje pohyby účastníků cestovního ruchu mezi státy, bez konkrétního teritoriálního určení“. [1]

Mezinárodní cestovní ruch představuje součást cestovního ruchu, jíž se přiřazuje jeden důležitý atribut – překračování hranic států. Účastníci mezinárodního cestovního ruchu cestují mezi více státy. [2]

Pro mezinárodní cestovní ruch je důležité vymezit několik základních pojmů týkajících se rozdělení účastníků cestovního ruchu.

Rezident (stálý obyvatel) má trvalé bydliště minimálně jeden rok v daném státě před příjezdem do jiné země na dobu nepřesahující jeden rok.

Účastník cestovního ruchu či návštěvník představuje osobu, jež cestuje na časově omezenou dobu (maximálně jeden rok) do státu, ve kterém nemá trvalé bydliště, za účelem nevýdělečné činnosti. Návštěvníci se dělí na turisty, výletníky a další osoby nezahrnuté ve statistikách (např. dočasní přistěhovalci, diplomaté, studenti a další).

Turista tráví v zemi mimo své trvalé bydliště minimálně 24 hodin (alespoň jedno přenocování), nejdéle však jeden rok. **Výletník**, neboli jednodenní návštěvník, cestuje do cílové destinace na dobu nepřekračující 24 hodin a v navštívené zemi nepřenocuje.[3]

Diplomová práce se bude zabývat především příjezdovým cestovním ruchem, proto je vhodné vymezit pro účely práce dále typologii cestovního ruchu dle místa realizace. Kritériem pro členění dle místa realizace je místo, kde jsou aktivity cestovního ruchu vykonávány.

Dělení cestovního ruchu dle místa realizace:

- Domácí cestovní ruch – účastníci cestují výhradně na území své země, nepřekračují hranice.
- Zahraniční cestovní ruch – účastníci během cest musí překročit hranice státu.

1 INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.
2 Tamtéž.
3 INDROVÁ, Jarmila. Cestovní ruch I. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0799-4.

Zahraniční cestovní ruch se dále člení na příjezdový (incoming) a výjezdový cestovní ruch (outgoing). V případě příjezdů účastníků cestovního ruchu do určité země hovoříme se o příjezdovém cestovním ruchu, z pozice České republiky se jedná o příjezdy zahraničních turistů do našeho státu.

Veškeré výjezdy osob do zahraničí představují pro určitý stát výjezdový cestovní ruch – souhrn všech cest českých obyvatel do zahraničí. [4]

1.1 Historický vývoj mezinárodního cestovního ruchu[5]

Vznik a rozvoj mezinárodního cestovního ruchu je silně ovlivněn vývojem světové ekonomiky. Ekonomika má dopad na objem cest, hlavní destinace cestovního ruchu a další ukazatele.

Palatková[6] považuje za rozhodující činitele pro vznik a vývoj mezinárodního cestovního ruchu rozvoj výroby, mírové podmínky lidstva, svobodu pohybu, uspokojení základních životních potřeb, finanční prostředky, volný čas, existenci potenciálu cestovního ruchu.

Historický vývoj mezinárodního cestovního ruchu je dělen do šesti etap.

1. etapa: Vznik a rozvoj (konec 19. st. až 1. sv. válka)

Druhá polovina 19. st. bývá označována jako počátek mezinárodního cestovního ruchu. Konec 19. století přinesl vědecko-technický pokrok a rozvoj výroby, což mělo pozitivní dopad na rozmach cestování. Nicméně v tomto období existovalo nerovnoměrné rozložení ekonomické síly a cestovního ruchu.

Hlavními účastníky mezinárodního cestovního ruchu byly zprvu bohatší vrstvy s velkým množstvím volného času. Později se začaly zapojovat i střední vrstvy cestující za rekreací či vzděláním.

Mezinárodní cestovní ruch byl charakteristický volností – stát neprováděl žádné intervence v tomto sektoru.

Úspěšný vývoj mezinárodního cestovního ruchu byl pozastaven vypuknutím 1. sv. války (1914) a vznikem Sovětského svazu (1917). Obyvatelům států Sovětského svazu bylo zabráněno zapojení do mezinárodního cestovního ruchu.

2. etapa: Období mezi světovými válkami

Tato etapa není velmi příznivá pro rozvoj cestovního ruchu. Zejména problémy světové ekonomiky znemožnily výrazný rozvoj cestovního ruchu. Mezi největší problémy meziválečného období patřilo narůstání rozporů po 1. sv. válce, světová hospodářská krize (1929-1933) či rozpad světového měnového systému.

---

4 RYGLOVÁ, K. Cestovní ruch. 1. vyd. Brno International Business School, 2003. ISBN 80-86575-92-6.

5 Zpracováno dle:PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

6 Tamtéž

Sled zmíněných událostí vedl k izolaci národních ekonomik a utlumení mezinárodních cest. Státy začaly provádět protekcionistická opatření na dovoz služeb cestovního ruchu (celní a pasové předpisy).

3. etapa: Poválečné změny (40. až 60. léta)

Období po konci války přineslo rostoucí význam rozvojových zemí, další politické a válečné konflikty (blokáda Berlína, válka ve Vietnamu), dohodu o mezinárodních měnových pravidlech (tzv. Brettonwoodský systém) a ustanovení pravidel mezinárodního obchodu se zbožím a službami.

Roku 1950 započalo statistické sledování ukazatelů cestovního ruchu. V tomto roce bylo zaznamenáno 25 miliónů mezinárodních příjezdů a 2,1 miliardy USD příjmů plynoucích z cestovního ruchu.

Rozložení mezinárodního cestovního ruchu nebylo rovnoměrné, hlavními centry cestovního ruchu byly USA, Evropské společenství a Japonsko.

Cestování za hranice své země se ve vyspělých zemích zařadilo mezi běžné aktivity obyvatel. V této etapě se rozvíjí masový turismus.

4. etapa: Prospěch doprovázený ekonomickými problémy (70. až 80. léta)

Rychlý růst světové ekonomiky vyústil až k sérii krizí – zásadní měnová krize (1971), surovinová krize a potravinová krize (1972) a energetická krize (ropné šoky 1973, 1979-1981). Měnová krize přinesla do ekonomik nezaměstnanost a inflaci.

V rámci mezinárodního cestovního ruchu rozvinutých zemí se začal klást důraz na kvalitu služeb. Zlepšení lze pozorovat v infrastruktuře cestovního ruchu nebo v řízení destinací. Rozvojové země se nedokázaly s krizemi vyrovnat a ještě více se zadlužily.

80. léta znamenala pro mezinárodní cestovní ruch snížení tempa růstu mezinárodních příjezdů. V roce 1982 došlo dokonce k poklesu mezinárodních příjezdů o -0,6 %.

5. etapa: Od politických změn až po ekonomickou krizi (90. léta až 2008/2009)

Počátek období přinesl rozpad centrálně plánovaných ekonomik střední a východní Evropy, což se projevilo na oživení příjezdů a výjezdů tohoto regionu.

V průběhu 90. let došlo ke snížení tempa růstu mezinárodních příjezdů v důsledku nezaměstnanosti, ekonomické recese a pomalého ekonomického růstu. Jako další události s negativním vlivem na cestování patřily války v Perském zálivu (1991), na Balkáně (1. pol. 90. let) nebo v Kosovu (1999).

Naopak pozitivní vliv na zvýšení mezinárodních příjezdů měl vznik Evropské unie (1992), její další rozšíření a zavedení eura (2002) v zemích EU.

Mění se rozložení mezinárodního cestovního ruchu, hlavními zdrojovými trhy se stávají země BRIC[7] a asijské země.

7 BRIC – společné hospodářské uskupení Brazílie, Ruska, Indie a Číny.

6. etapa: Problémy mezinárodního cestovního ruchu na počátku milénia

Mezinárodní cestovní ruch má stále rostoucí trend. Ovšem počátek 21. století byl doprovázen řadou událostí s negativním dopadem na cestování, mezi které patří splasknutí technologické bubliny v USA, teroristické útoky (například 11. září 2001 v New Yorku), výskyt nebezpečných chorob (ptačí chřipka, prasečí chřipka, epidemie slintavky a kulhavky, SARS), přírodní katastrofy (vlna tsunami), ekonomická a finanční krize (2008).

1.2 Rozložení současného cestovního ruchu ve světě

UNWTO dělí svět na pět regionů: Afrika, Amerika, Asijsko-pacifický region, Evropa a Střední východ. Regiony se člení na 18 subregionů a dále na jednotlivé země (destinace).[8]

1.2.1 Regiony cestovního ruchu[9]

Region Afrika zahrnuje státy afrického kontinentu vyjma Egypta a Libye. Dynamika rozvoje cestovního ruchu je v tomto regionu vysoká, avšak stále zde existuje několik bariér pro rozvoj (politická situace, chudoba, hladomor či výskyt nemocí).

Region Amerika sdružuje státy Severní, Jižní a Střední Ameriky. Donedávna měl tento region vysoké sledované ukazatele cestovního ruchu, avšak v poslední době dochází ke ztrátě významnosti regionu.

Do regionu Asijsko-pacifického spadá teritorium mezi Irákem, Íránem, Afghánistánem, Mongolskem, Japonskem a Austrálií. Největšího rozmachu dosahuje region v poslední dekádě, kdy se především zvýšilo tempo růstu všech sledovaných ukazatelů.

Region Evropa zahrnuje prostor od západního pobřeží kontinentu až po poloostrov Kamčatka. Tento region převyšuje ostatní regiony ve všech sledovaných ukazatelích, ovšem dynamika růstu mezinárodního cestovního ruchu je mezi regiony nejnižší.

Do regionu Střední východ patří Egypt, Jemen, Kuvajt, Libanon, Libye, Palestina, Saudská Arábie, Spojené arabské emiráty, Sýrie a další. Státy regionu dosahují vysoké dynamiky mezinárodních příjezdů a příjmů.

8 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

9 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

1.2.2 Mezinárodní příjezdy a příjmy

Mezinárodní příjezdy

Mezinárodní příjezdy v roce 2012 vzrostly oproti roku předchozímu o 40 miliónů, což představuje nárůst o 4 %. Celkově se jejich počet dostal poprvé v historii nad hranici 1 miliardy (konkrétně 1,035 miliard). Rozložení mezinárodních příjezdů ve světových regionech udává následující tabulka.

Tab. 1 Rozložení mezinárodních příjezdů

Region	Mezinárodní příjezdy (mil.)					Podíl (%)	Změna (%)	Průměrné tempo růstu (%)
	1990	2000	2005	2011	2012	2012	12/11	05-12
Afrika	14,8	26,2	34,8	49,4	52,4	5,1	5,9	6,0
Amerika	92,8	128,2	133,3	156,0	163,1	15,8	4,6	2,9
Asie a Pacifik	55,8	110,1	153,6	218,2	233,6	22,6	7,0	6,2
Evropa	262,7	388,0	448,9	516,4	534,2	51,6	3,4	2,5
Střední východ	9,6	24,1	36,3	54,9	52,0	5,0	-5,4	5,2
Svět	436	677	807	995	1 035	100	4	3,6

Zdroj: UNWTO – Tourism Highlights 2013[10].

Více než 50 % turistů zvolilo v roce 2012 jako cílovou destinaci Evropu. Oproti roku 2011 do Evropy přicestovalo o 18 miliónů více turistů (růst 3 %).

Největší dynamiku růstu mezinárodních příjezdů mezi roky 2011 a 2012 vykazoval Asijsko-pacifický region, příjezdy se meziročně zvýšily o 7 %. Dalším rychle rostoucím regionem z hlediska mezinárodních příjezdů byla Afrika (6 %). Region Amerika zaznamenal také růst, a to o 7 miliónů příjezdů (meziročně o 5 %).

Jediným regionem, který si ve srovnání s rokem 2011 pohoršil, byl Střední východ. Příjezdy klesly o 5 %. Zásadní příčinou byla politická situace a časté války či konflikty.

Příjmy z mezinárodního cestovního ruchu

Růst mezinárodních příjmů plynoucích z cestovního ruchu odpovídá růstu mezinárodních příjezdů. Příjmy rostly také o 4 % mezi roky 2011 a 2012. V roce 2012 dosáhly mezinárodní příjmy celosvětově na hodnotu 1 075 miliard dolarů.

Rozložení příjmů z mezinárodního cestovního ruchu uvádí následující tabulka.

10 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

Tab. 2 Rozložení příjmů z mezinárodního cestovního ruchu

Region	Mezinárodní příjmy (mld. USD)					Podíl (%)	Změna (%)	Průměrný příjem na mez. příjezd (USD)
	1990	2000	2005	2011	2012	2012	12/11	2012
Afrika	4	16	22	33	34	3,1	5,8	640
Amerika	69	131	145	198	213	19,8	5,9	1300
Asie a Pacifik	43	90	139	150	167	30,1	6,2	1390
Evropa	143	232	348	467	458	42,6	2,3	860
Střední východ	5	18	28	46	47	4,4	-2,0	900
Svět	264	482	680	1 042	1 075	100	4,0	1 040

Zdroj: UNWTO – Tourism Highlights 2013[11].

V roce 2012 měla největší podíl na příjmech ve světě Evropa (43 %), v absolutní hodnotě to bylo 458 miliard dolarů. Dle podílů na příjmech dále následoval region Asijsko-pacifický (30 %) a region Amerika (20 %). Největší příjem na jeden mezinárodní příjezd generoval region Asijsko-pacifický a Amerika.

1.2.3 Mezinárodní výjezdy a výdaje

Mezinárodní výjezdy

Rozložení mezinárodních výjezdů dle zdrojové země přibližuje níže uvedená tabulka. Hlavními zdrojovými trhy jsou vyspělé evropské země, USA a státy Asijsko-pacifického regionu.

11 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

Tab. 3 Mezinárodní výjezdy

Region	Mezinárodní výjezdy (mil.)					Podíl (%)	Změna (%)	Průměrné tempo růstu (%)
	1990	2000	2005	2011	2012	2012	12/11	05-20
Afrika	9,8	14,9	19,3	29,8	30,8	3,0	3,3	6,9
Amerika	99,3	130,8	136,5	164,2	171,5	16,6	4,4	3,3
Asie a Pacifik	58,7	114,2	153,2	222,5	236,4	22,8	6,3	6,4
Evropa	251,9	388,8	449,7	520,5	539,8	52,1	3,7	2,5
Střední východ	8,2	14,1	22,9	33,8	31,7	3,1	-2,1	4,8
Svět	436	677	807	955	1035	100	4	3,6

Zdroj: UNWTO – Tourism Highlights 2013[12].

Více než polovina všech výjezdů byla v roce 2012 uskutečněna evropskými občany. Důvodem může být vyspělost ekonomik, zvýšení disponibilních důchodů či náročný životní styl obyvatel. Evropu následoval Asijsko-pacifický region, ze kterého se uskutečnila necelá čtvrtina (23 %) všech zahraničních cest. Region Amerika dosahoval 17 % světových výjezdů.

Průměrný meziroční celosvětový růst mezinárodních výjezdů mezi roky 2011 2012 dosáhl 4 %. Hodnot nad tímto průměrem dosáhly asijské státy, země střední a východní Evropy, Blízký východ, Afrika a Latinská Amerika.

Výdaje na mezinárodní cestovní ruch

Všechny země v žebříčku zaznamenaly růst výdajů na cestování, největší nárůst zaznamenávají rozvíjející se ekonomiky jako Čína a Rusko. Tradiční země s vysokými náklady na cestování (Německo, USA, Kanada a další) vykazovaly nižší tempo růstu (2 % až 7 %) na rozdíl od rozvíjejících se ekonomik.

Výčet zemí vynakládajících nejvíce peněz na cestování zobrazuje tabulka níže.

12 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

Tab. 4 Státy a jejich výdaje na cestovní ruch

Pořadí a země	Výdaje (mld. USD)		Podíl (%)	Počet obyvatel (mil.)	Výdaje na jednoho obyvatele (USD)
	2011	2012	2012	2012	2012
1. Čína	72,6	102,0	9,5	1 354	75
2. Německo	58,9	83,8	7,8	82	1 023
3. USA	78,2	83,5	7,8	314	266
4. VB	51,0	52,3	4,9	63	828
5. Rusko	32,9	42,8	4,0	142	302
6. Francie	44,1	37,2	3,5	63	586
7. Kanada	33,3	35,1	3,3	35	1 007
8. Japonsko	27,2	27,9	2,6	128	218
9. Austrálie	26,7	27,6	2,6	23	1 210
10. Itálie	28,7	26,4	2,5	61	433

Zdroj: UNWTO – Tourism Highlights 2013[13].

Turisté z Číny vynaložili v roce 2012 nejvíce peněz na mezinárodní cesty. V roce 2012 utratili ohromných 102 miliard dolarů. Od roku 2005 vzrostly výdaje Číny na cestování osminásobně.

Čína se dostala i před Německo, které vévodilo tomuto žebříčku. Dalším státem s narůstajícími výdaji v posledních letech je Rusko, jež utratilo za rok 2012 43 miliard dolarů (37% meziroční růst).

Austrálie společně s Německem a Kanadou mají nejvyšší náklady na jednoho obyvatele (přes 1000 dolarů). Naopak výdaje na jednoho obyvatele Číny se pohybují okolo 75 dolarů.

Mezi státy, kterým se výrazně zvyšují výdaje na cestování, patří například Egypt, Filipíny, Katar, Kolumbie, Kuvajt, Malajsie, Norsko, Polsko, Spojené arabské emiráty, Švýcarsko, Thajsko a Ukrajina.

1.3 Evropa jako region cestovního ruchu

Evropa má mezi regiony dominantní postavení. Příjezdy a výjezdy Evropy představují více než polovinu všech světových příjezdů a výjezdů.

Růst jednotlivých ukazatelů mezinárodního cestovního ruchu Evropy v absolutních číslech je vysoký, avšak tempo růstu těchto hodnot se snižuje.

Na zvýšení příjezdů Evropy měly vliv také největší sportovní akce roku 2012. Jedná se o letní olympijské a paralympijské hry ve Velké Británii a fotbalové mistrovství Evropy konané v Polsku a na Ukrajině. Na růstu všech

13 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

ukazatelů se nejvíce podílejí země střední a východní Evropy jako Rusko, Polsko, Gruzie a Ázerbájdžán.[14]

1.3.1 Subregiony Evropy a jejich význam pro cestovní ruch

Evropa se člení na 4 subregiony:

- Severní Evropa – Dánsko, Finsko, Island, Irsko, Norsko, Švédsko, Velká Británie.
- Západní Evropa – Belgie, Francie, Lichtenštejnsko, Lucembursko, Monako, Německo, Nizozemsko, Rakousko a Švýcarsko.
- Střední a Východní Evropa – Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Gruzie, Kazachstán, Kyrgyzstán, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Moldávie, Polsko, Rumunsko, Rusko, Slovensko, Tádžikistán, Turkmenistán, Ukrajina a Uzbekistán.
- Jižní Evropa a východní Středomoří – Albánie, Andora, Bosna a Hercegovina, Chorvatsko, Kypr, Makedonie, Řecko, Izrael, Itálie, Malta, Černá Hora, Portugalsko, San Marino, Slovinsko, Španělsko a Turecko. [15]

Rozložení cestovního ruchu v subregionech je velmi nerovnoměrné. Všechny subregiony Evropy vykazují růst ve všech ohledech. Největší podíl na příjezdech Evropy měl v roce 2012 subregion Jižní a východní Středomoří (36 %) a Západní Evropa (31 %). Tyto subregiony dosáhly ve stejném roce také nejvyšších příjmů z mezinárodního cestovního ruchu.

Velkou dynamikou růstu příjezdů se v roce 2012 vyznačoval subregion Střední a Východní Evropa (20 % evropských příjezdů). Výrazně se během roku 2012 zvýšily příjezdy v hostitelských zemích sportovních událostí, konkrétně Polsko o 11 % a Ukrajina o 7 %.

Na cestování nejvíce vynaložily v roce 2012 státy Západní Evropy (50 %), dále Severní Evropa (30 %), Jižní Evropa a Východní Středomoří (20 %) a Střední a východní Evropa (10 %).

1.3.2 Hlavní země mezinárodního cestovního ruchu Evropy

Příjezdy nejnavštěvovanějších 10 evropských zemí tvořily v roce 2012 asi 36 % světových a necelých 70 % evropských příjezdů.

Nejnavštěvovanější evropskou zemí roku 2012 se stala Francie, dále následována Španělskem a Itálií. U mezinárodních příjmů je situace obdobná, pouze Francie si vyměnila místo se Španělskem.

Mezi státy s nejvyššími příjmy se více prosazují země severní Evropy (Dánsko, Norsko, Švédsko), Švýcarsko a Belgie. Zmíněné státy mají výrazně vyšší příjmy na jeden příjezd než je evropský průměr (860 USD).

---

14 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

15 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

Největší výdaje z evropských zemí na zahraniční cesty v roce 2012 vynaložilo Německo (83,8 mld. USD), Velká Británie (52,3 mld. USD), Rusko (42,4 mld. USD), Francie (37,2 mld. USD) a Itálie (26,2 mld. USD).

Česká republika zaznamenala zhoršení výkonů ve srovnání s minulými lety. V celosvětové statistice příjezdů zaujímala v roce 2012 16. místo a z hlediska mezinárodních příjmů to byla pozice o jedno místo horší.

Dle výdajů za rok 2012 obsadila Česká republika mezi všemi státy 41. místo s podílem 0,4 % na celkových výdajích na zahraniční cesty. [16]

1.4 Budoucí vývoj mezinárodního cestovního ruchu

Vývoj mezinárodního cestovního ruchu nastiňuje studie UNWTO, jež předpovídá vývoj tohoto odvětví do roku 2030. Po celé období bude meziročně narůstat počet mezinárodních příjezdů o 3,3 %. Na konci roku 2030 mezinárodní příjezdy dosáhnou na hodnotu 1,8 miliard.

Růst bude tažen zejména rozvíjejícími se ekonomikami (Latinská Amerika, východní Evropa, Afrika atd.). Do roku 2015 se předpokládá, že počet příjezdů do rozvíjejících zemí překročí počet příjezdů do vyspělých států.

Dominantním regionem se stane Asie a Pacifik, jenž dosáhne na 535 miliónů příjezdů (meziroční růst 4,9 %). Vývoj příjezdů regionu Evropa a Amerika bude konstantní, avšak pomalejší než u ostatních regionů.

Evropa ztratí část svého podílu na cestovním ruchu ve prospěch ostatních regionů a její podíl na mezinárodních příjezdech se sníží na 41 %, dále bude následovat Asie a Pacifik (30 %), Amerika (14 %), Střední východ (8 %) a Afrika (7 %).[17]

Předpokládá se pomalejší nárůst mezinárodních příjezdů zapříčiněný přirozeným zpomalením tempa díky vysokým přírůstkům minulých let, snižováním přírůstku HDP, snižující se elasticitou poptávky po cestovním ruchu ve vztahu k HDP a růstem nákladů na pozemní i leteckou dopravu.

Pro vývoj se jeví jako jeden z klíčových faktorů oblast zjednodušení formalit a bariér – uvolnění exportu dopravních služeb, liberalizace národních vízových politik a další rozšiřování Schengenského prostoru.

Novým rysem se stane cestování do vzdálenějších oblastí a častější cesty do zahraničí. Meziregionální cesty budou realizovány účastníky všech regionů s výjimkou regionu Asie a Pacifik, kde bude rozvíjen především domácí cestovní ruch.

Nejvíce žádanou destinací roku 2020 bude Čína, dále Francie, USA, Španělsko a Hongkong. Hlavní zdrojovou zemí pravděpodobně setrvá Německo následované Japonskem, USA, Čínou a Velkou Británií.[18]

---

16 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

17 Tamtéž.

18 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

2 Statistické sledování cestovního ruchu

Statistické sledování mezinárodního cestovního ruchu definuje Palatková jako „proces sběru, třídění, zpracování a interpretace dat, která popisují reálně probíhající zejména ekonomické procesy v (mezinárodním) cestovním ruchu“. [19]

Cestovní ruch je pro statistiky obtížné zachytit, jelikož se jedná o odvětví, kde dochází ke specifickému pohybu služeb. Náročnost analýzy procesů cestovního ruchu vyplývá také z nejednotných definic jednotlivých mezinárodních organizací.[20]

Statistika cestovního ruchu má ukázat vliv cestovního ruchu na ekonomiku země, například na platební bilanci, státní rozpočet, rozpočty krajů či dopad na samotné podniky cestovního ruchu.

Nejvýznamnějšími institucemi zabývajícími se vytvářením metodiky zpracování dat cestovního ruchu je UNWTO a WTTC, jejichž činnost je napojena na činnost ostatních institucí – Statistická komise OSN, Mezinárodní organizace práce, Mezinárodní měnový fond a další.

Na statistickém sledování určitých geografických celků se podílí instituce různých úrovní:

- Eurostat (Evropa), ASEAN (jihovýchodní Asie), OECD (informace o členských zemích z ekonomického hlediska),
- různá profesní sdružení (ICCA, IH&RA, HORECA, ICAO, IATA),
- národní statistické úřady, národní centrální banky a také komerční instituce.

Pro sledování cestovního ruchu je využívána především hraniční statistika, statistika životní úrovně, šetření v podnicích cestovního ruchu a vybraná národní šetření. [21]

Při těchto šetřeních se využívá zejména dotazování či pozorování. Dotazování se aplikuje při zjišťování informací o účastnících cestovního ruchu a jejich spotřebním chování či při určení struktury klientely. Metoda pozorování se uplatňuje především při sledování počtu projíždějících vozidel.[22]

Statistické sledování cestovního ruchu se snaží vyřešit několik hlavních problémů – nejednotnou definici cestovního ruchu jako ekonomického odvětví, rozdílnou metodiku sledování dat na straně nabídky a poptávky, obtížnost statisticky zachytit některé jevy, dlouhou časovou prodlevu mezi reálným proce-

19 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.
20 Tamtéž.
21 INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.
22 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

sem, jeho zachycením a uveřejněním ve studiích či časová a finanční náročnost.[23]

2.1 Statistické ukazatele pro porovnání cestovního ruchu

Vypovídající a kvalitní srovnání ukazatelů na národní či mezinárodní úrovni vyžaduje harmonizaci terminologie a metodiky. Mezinárodní statistika by měla vycházet z metodiky organizací UNWTO a WTTC. Na úrovni Evropské unie je statistikou cestovního ruchu pověřen Eurostat.

Za hlavní ukazatele statistiky cestovního ruchu, které je možné porovnávat mezi státy, lze označit:

- příjezdy návštěvníků dle různých kategorií (druh dopravy, zdrojová země),
- příjezdy turistů a typ jejich ubytování,
- přenocování turistů v různých zařízeních,
- kapacity ubytovacích zařízení a jejich rozložení,
- výjezdy občanů do zahraničí,
- příjmy a výdaje z mezinárodního cestovního ruchu,
- podíl cestovního ruchu na zaměstnanost státu. [24]

V současnosti existuje i standardizovaný nástroj, který umožňuje komparaci statistických hodnot na mezinárodní úrovni. Nástroj nese název oficiální satelitní účet cestovního ruchu.

Význam pro cestovní ruch nese satelitní účet ve vlastnosti zachytit dopad cestovního ruchu na národní ekonomiky a následně porovnání dosažených hodnot.

Výstupy satelitního účtu mají podobu absolutních a relativních ukazatelů. Za základní výstupy satelitního účtu se řadí:

- hrubá přidaná hodnota cestovního ruchu,
- hrubý domácí produkt (HDP),
- zaměstnanost v jednotlivých odvětvích cestovního ruchu,
- rozsah kapitálových investic, základní jmění a kapitálová základna,
- daňový přínos plynoucí z aktivit spojených s cestovním ruchem,
- vliv cestovního ruchu na platební bilanci,
- úroveň spotřeby cestovního ruchu,
- úroveň poptávky a nabídky v cestovním ruchu,
- nefinanční ukazatele cestovního ruchu a další.

Vyjma oficiálního satelitního účtu cestovního ruchu byl vytvořen také účet neoficiální, který se využívá pro klasifikaci pozice cestovního ruchu ve světové ekonomice. Neoficiální účet využívá podobnou metodiku, avšak za jeho chodem nefiguruje žádná národní statistická instituce, nýbrž mezinárodní organizace

23 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.
24 INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.

WTTC. Tento účet poměřuje dopad cestovního ruchu na 181 národních ekonomik, regionální i světovou ekonomiku.

Rozdílný přístup mezi účty je hlavně ve vyčíslení spotřeby návštěvníků formou modelování, kde se vychází ze strany poptávky a následné navázání na stranu nabídky.[25]

2.2 Satelitní účet cestovního ruchu Evropské unie

Důležitým nástrojem pro kvantifikaci dopadu cestovního ruchu na světovou či národní ekonomiku je právě satelitní účet cestovního ruchu.

Příprava satelitního účtu začala v 80. letech 20. století, rámcová metodika tvorby účtu byla schválena v roce 2000. Metodika prošla dalším vývojem především při procesu zavádění na úrovni národních ekonomik. V roce 2008 proběhla finální úprava základních doporučení.

O konečnou podobu satelitního účtu se zasloužilo několik organizací, například WTO, statistická komise OSN, ILO, UNWTO, OECD, WTTC, EUROSTAT či IHRA. [26]

Satelitní účet je řešením problému obtížného vymezení cestovního ruchu v kombinaci se složitým zachycením vlivu cestovního ruchu na národní ekonomiky. Státy tak mají dostatek informací o příspěvku cestovního ruchu pro makroekonomické ukazatele. [27]

V současnosti má satelitní účet podobu deseti tabulek, jež zajišťují snadnější komparaci statistiky cestovního ruchu mezi státy. Struktura satelitního účtu je zachycena v tabulce níže. [28]

25 PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

26 PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.

27 JAROLÍMKOVÁ, Liběna a Jarmila ŘEHOŘKOVÁ. Postavení České republiky ve světovém cestovním ruchu. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1472-7.

28 INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.

Tab. 5 Přehled základního systému satelitního účtu cestovního ruchu

Struktura satelitního účtu cestovního ruchu	
Tabulka č. 1	Spotřeba příjezdového cestovního ruchu (výdaje nerezidentů v České republice)
Tabulka č. 2	Spotřeba domácího cestovního ruchu (výdaje rezidentů na cesty po České republice a výdaje na zahraniční cesty, které neputují do zahraničí)
Tabulka č. 3	Spotřeba výjezdového cestovního ruchu (výdaje rezidentů na zahraniční pobyty plynoucí do zahraniční)
Tabulka č. 4	Spotřeba vnitřního cestovního ruchu (součet tabulky č. 1 a tabulky č. 2)
Tabulka č. 5	Výrobní účty odvětví cestovního ruchu a ostatních odvětví (podkladem jsou tabulky dodávek a užití, dále se člení dle odvětví a produktů)
Tabulka č. 6	Domácí nabídka a spotřeba cestovního ruchu (rozšíření tabulky č. 5 o daně, dotace a dovoz)
Tabulka č. 7	Zaměstnanost v odvětví cestovního ruchu (statistika pracovníků v cestovním ruchu dle oblastí cestovního ruchu)
Tabulka č. 8	Tvorba hrubého fixního kapitálu cestovního ruchu a dalších odvětví (dělí se dle klasifikace aktiv a odvětví cestovního ruchu)
Tabulka č. 9	Kolektivní spotřeba cestovního ruchu (kolektivní netržní služby cestovního ruchu)
Tabulka č. 10	Nepeněžní ukazatele cestovního ruchu (naturální plnění získané z různých šetření)

Zdroj: Český statistický úřad[29].

Poskytování statistických dat pro satelitní účet cestovního ruchu Evropské unie se vztahuje na 22 států. Tento vzorek se považuje jako charakteristický pro celou Evropu. Nicméně se stále nedaří od národních orgánů získat kompletní data. Do budoucna se Evropská unie zaměřuje na získání podrobnějších dat z více států.

Nedostupná data a také rozdílná použitá časová základna pro sběr dat neumožňují řádné srovnání hodnot jednotlivých států.[30]

2.3 Statistické sledování cestovního ruchu České republiky

Statistické sledování cestovního ruchu České republiky zaznamenalo během 90. let minulého století velké množství změn.

29 Český statistický úřad – Metodika satelitního účtu České republiky [online], [cit. 2013-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodika_tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu/$File/metod_tsa.pdf>.

30 EUROSTAT – Tourism satellite accounts (TSA) in Europe. [online], [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-TC-13-006/EN/KS-TC-13-006-EN.PDF>.

Statistika cestovního ruchu České republiky čelí stejným problémům jako mezinárodní statistické sledování. Bohužel má statistika cestovního ruchu České republiky svoje další překážky.

Mezi zásadní překážky České republiky patří nesouvislé časové řady jednotlivých ukazatelů zapříčiněné hojnými změnami metodiky, časová, finanční a metodická náročnost, statistické řady bez praktické vypovídající hodnoty, nepostačující sledování regionálních a lokálních ukazatelů cestovního ruchu, záměrný špatný postoj dotazovaných subjektů či nevěrohodnost určitých dat. [31]

Nejvýznamnějšími institucemi zabývajícími se statistickým sledováním cestovního ruchu v České republice je Český statistický úřad (ČSÚ), Česká národní banka (ČNB), Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky (MMR ČR), CzechTourism či profesní svazy.[32]

ČSÚ dle zákona provozuje státní statistickou službu, tzn. povinnost poskytovat objektivní demografické, ekologické, ekonomické, sociální informace vývoje cestovního ruchu České republiky a také povinnost zabezpečit srovnatelnost na úrovni národní i mezinárodní. ČSÚ je pověřeno vedením satelitního účtu cestovního ruchu České republiky.

ČNB monitoruje cestovní ruch v rámci platební bilance státu, ve které se objevuje pouze zahraniční cestovní ruch aktivní a pasivní – příjmy a výdaje plynoucí z cestovního ruchu České republiky. Platební bilance je výkazem zachycujícím platební toky mezi národní a zahraniční ekonomikou za určité období, proto není možné určit platební bilancí domácí cestovní ruch. Platební bilance cestovního ruchu představuje obchodní bilance (dovoz a vývoz spotřebního zboží), dopravní služby, ostatní služby (kultura, finanční služby nebo pojištění), výnosy z kapitálu, investic a práce jednostranné převody, kapitálový účet (patenty, licence apod.) a finanční účet.

MMR ČR společně se svojí zřízenou příspěvkovou organizací CzechTourism sledují cestovní ruch, avšak každá organizace má odlišnou úlohu. MMR ČR zadává šetření spotřebního chování cizinců. Agentura CzechTourism spravuje databázi statistických výzkumů.

Statistiku cestovního ruchu ČR spravuje také Ministerstvo kultury, Letiště Praha Ruzyně, národní parky, Pražská informační služba, profesní organizace, kraje, obce či destinační managementy. [33]

Z národních statistik získávají informace mezinárodní instituce (Eurostat, OSN, UNWTO), vládní organizace (MMR ČR), nezávislé veřejné instituce (ČNB, ČSÚ), profesní svazy, podnikatelé či vzdělávací instituce.

---

31 PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.

32 INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.

33 PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.

Základní jednotkou poskytující informace pro národní statistiku jsou podniky a podnikatelé v cestovním ruchu. Zde se klade důraz na sdělení pravdivých informací o všech ukazatelích.[34]

2.3.1 Satelitní účet České republiky

Oficiální satelitní účet cestovního ruchu České republiky zpracovává od roku 2003 ČSÚ, nicméně až od roku 2006 lze údaje označit za lépe vypovídající.

Metodika ČSÚ je řízena dle metodiky Statistické komise OSN, OECD, Eurostatu a UNWTO.

Dle údajů Českého statistického úřadu se v letech 2003 až 2009 podíl cestovního ruchu na HDP zmenšil, nicméně u absolutních hodnot sledovaných indikátorů byl vykázán růst. Zaměstnanost v cestovním ruchu absolutně vzrostla, avšak podíl na celkové zaměstnanosti, podobně jako u HDP, se snížil.[35]

Následující tabulka obsahuje hlavní údaje ze satelitního účtu České republiky za rok 2010 a 2012.

Tab. 6 Vybrané ukazatele satelitního účtu cestovního ruchu České republiky

Ukazatel		2012	2010
Produkce cestovního ruchu (mil. Kč)		250 632	238 634
Podíl cestovního ruchu na HPH (%)		2,6	2,6
Daně v cestovním ruchu (mil. Kč)		14115	12891
HDP v cestovním ruchu (mil. Kč)		102631	100253
Podíl cestovního ruchu na HDP (%)		2,7	2,7
Počet osob zaměstnaných v cestovním ruchu		231 069	235 569
Podíl zaměstnanosti cestovního ruchu na celkové zaměstnanosti	Zaměstnané osoby (%)	4,55	4,66
	Pracovní místa (%)	4,51	4,62

Zdroj: Český statistický úřad[36].

Dle údajů ČSÚ pokračoval vývoj jednotlivých ukazatelů podobně jako v předcházejících letech. Většina absolutních ukazatelů mezi lety 2010 a 2012 se zvýšila, pouze počet zaměstnaných osob v cestovním ruchu se snížil.

Jak je z tabulky patrné, tak ani zvýšení hodnoty HDP cestovního ruchu nepřineslo zvýšení podílu cestovního ruchu na HDP České republiky. Výkonnost

34 INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.

35 PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.

36 Český statistický úřad – Tabulky satelitního účtu cestovního ruchu [online], [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu>.

odvětví roste, avšak ostatní odvětví rostou rychleji než cestovní ruch. Značný růst je možné pozorovat u daňových příjmů z cestovního ruchu.

Zaměstnanost v cestovním ruchu ztrácí svoje postavení, dokazují to všechny hodnoty uváděné v tabulce. V cestovním ruchu je více zaměstnaných žen, asi o 20 tisíc osob.

Většina zaměstnaných osob pracuje v restauracích a podobných zařízeních (68000 osob), další velkou skupinou jsou zaměstnanci hotelů a podobných zařízení (41000 zaměstnanců). [37]

37 Český statistický úřad – Tabulky satelitního účtu cestovního ruchu [online], [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu>.

3 Vízová politika

Vízová politika je nástrojem regulace podmínek vstupu a pobytu občanů třetích zemí na území určitého státu. Základním prostředkem vízové politiky jsou víza, jež jsou dokumenty umožňující cizinci vstup, pobyt či transit přes daný stát.

Cíl vízové politiky představuje zejména regulaci vstupu a pobytu cizinců na území státu. Vízové podmínky jsou pro jednotlivé státy odlišné, liší se zejména podmínky získávání víz, seznam států s vízovou povinností či specifické funkce víz (například usnadnění cestování rodin, přilákání studentů apod.). [38]

Dále je vhodné uvést některé pojmy z oblasti vízové politiky Evropské unie. Pod pojmem **vízum** se rozumí povolení opravňující občana třetí země ke vstupu na území České republiky (Schengenského prostoru) a k opuštění území.[39]

Vízová politika je nástrojem regulace podmínek vstupu a pobytu občanů třetích zemí na území Evropské unie.

Občan Evropské unie je osoba s trvalým pobytem v členském státě Evropské unie. Jako na občany Evropské unie se nahlíží rovněž na občany Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska. [40]

Cizinec či občan třetí země je osoba s trvalým pobytem v nečlenském státě Schengenského prostoru. [41]

Všechna legislativa a právní předpisy spojené s ustanovením a fungováním Schengenského prostoru je možné označit jako **schengenské acquis**. [42]

3.1 Vízová politika Evropské unie

Vízová politika je na evropské úrovni koordinována v rámci vízové, azylové a přistěhovalecké politiky Evropské unie. Počátkem řízení vízové politiky Evropské unie bylo podepsání Schengenských dohod.[43]

Společná vízová politika je prostředkem pro ochranu hranic společného území, řízení migrace a politiky vnějších vztahů. Hlavní myšlenku politiky představuje vstup vhodných občanů třetích zemí na území států Schengenské dohody a nepovolení vstupu osob nebezpečných pro veřejný pořádek. [44]

---

38 HRADILOVÁ, Adéla. Sjednocení vízové politiky členských států Evropské unie vůči občanům třetích států. Brno, 2011. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

39 Ministerstvo zahraničních věcí ČR – Co je to vízum? [online], [cit. 2014-03-05]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/obecne_vizove_informace/co_je_to_vizum.html>.

40 Ministerstvo vnitra ČR – Terminologický slovník [online], [cit. 2014-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovnik.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d> [dále „Terminologický slovník MVČR“].

41 Ministerstvo vnitra ČR – Občané třetích zemí [online], [cit. 2014-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>.

42 „Terminologický slovník MVČR“.

43 DUŠEK, Jiří. Historie a organizace Evropské unie. 2., přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. ISBN 978-80-86708-95-9.

44 Ministerstvo vnitra ČR – Migrace [online], [cit. 2014-03-08]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>.

V rámci vízové politiky Evropské unie je také řešena spolupráce se třetími zeměmi v oblasti vízového režimu. Jednání o vzájemné usnadnění vízových náležitostí se nazývají jako **facilitační dohody**.

Příkladem takových dohod jsou smlouvy mezi EU a státy Balkánu (Černá Hora, Makedonie a Srbsko) o bezvízovém režimu z roku 2009. O rok později uzavřela Evropská unie stejné ujednání s Albánií a Bosnou a Hercegovinou.

Dalším strategickým projektem Evropské unie je zrušení víz s Ruskem, již v roce 2011 byla uzavřena dohoda o průběžných krocích. Termín dokončení úmluvy však zatím není stanoven, jelikož Evropská unie není spokojena se stavem následujících záležitostí – ochrana cestovních dokladů před padělaním, ochrana hranic a nelegální migrace, organizovaný zločin, terorismus a korupce.

Dohoda o ulehčení vízového procesu existuje dále mezi Evropskou unií a Ukrajinou. Tato dohoda povoluje občanům EU vstup bez víza na dobu kratší než 90 dní. [45]

3.1.1 Schengenský prostor

Schengenský prostor představuje území států Schengenské dohody, na kterém občané členských státu nemusí procházet hraniční kontrolou. [46]

Dle Ryglové patří mezi hlavní znaky společného území „svobodný, volný příhraniční pohyb osob, a tedy odstranění pasových a celních kontrol na vnitřních hranicích Schengenu. O to přísněji je pak prováděna kontrola na vnějších hranicích Schengenu“. [47]

Zahájení spolupráce počalo podepsáním Schengenské dohody mezi Belgií, Francií, Lucemburskem, Německem a Nizozemskem v roce 1985 a v roce 1990 následovaly Schengenské prováděcí úmluvy.

Přechod od standardního režimu k Schengenskému systému byl náročný a vynutil si přípravné pětileté období. V březnu 1995 se poprvé uvolnily vzájemné vnitřní hranice států dohody.

S příchodem dalších evropských států k projektu rostl jeho politický význam. Vše vyústilo až v přesun projektu pod hlavičku Evropské unie prostřednictvím přijetí Amsterodamské smlouvy.

Současně Schengenská dohoda zahrnuje 26 států včetně Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska. Státy jako Kypr, Bulharsko, Rumunsko a Chorvatsko podepsaly dohodu a čekají na plné členství.

Dalšími státy uplatňující na hraničních přechodech principy dohody jsou Monako, San Marino a Vatikán. Nicméně tyto státy nemají oficiální členství. [48]

Důležitým nástrojem pro ochranu vnějších hranic je Schengenský informační systém (SIS – Schengen Information System), jenž shromažďuje infor-

45 Euroskop.cz – Co je Schengen [online], [cit. 2013-02-05]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>.
46 MARŠÍKOVÁ, Kateřina. Evropská ekonomická integrace. Vyd. 1. Liberec: VÚTS, 2011. ISBN 978-80-87184-17-2. [dále „MARŠÍKOVÁ, Kateřina“]
47 RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
48 MARŠÍKOVÁ, Kateřina.

mace všech členských zemí o hledaných či stíhaných osobách a odcizených věcech. [49]

3.1.2 Smlouvy o Evropské unii a jejich vliv na vízovou politiku

Základ vízové politiky byl položen již zmíněnými **Schengenskými dohodami**, konkrétně Schengenskou prováděcí úmluvou (1990), ve které se signatáři zavazují k harmonizaci vízových politik, aby předešli problémům s přistěhovalectvím a bezpečností spojeným se zrušením vnitřních hranic.

Přijetím této smlouvy se uvedlo v platnost jednotné vízum s ohlašovací povinností platné na celém společném území a fungování Schengenského informačního systému (SIS).

Maastrichtská smlouva (1993) ustanovuje vízovou politiku jako „věc společného zájmu", současně dle této smlouvy Rada vytvořila seznam států, jejichž občané mají vízovou povinnost na Schengenském území. Bylo taktéž zahájeno rozhodování o podobě víz, jednotlivá opatření o společném vzoru přijímala Rada.

Amsterodamská smlouva (1999) znamenala mezník pro vývoj společné vízové politiky, jelikož zakotvila schengenské acquis do právního rámce Evropské unie, zároveň byla nově vízová politika začleněna do Smlouvy o ES.

Od roku 1999 je každý člen Evropské unie povinen začlenit se do Schengenského prostoru a otevřít vnitřní hranice ostatním členům dohody.[50]

Znění smlouvy stanovilo do pěti let dovršit zónu volného pohybu osob a rozhodnout o podmínkách a náležitostech krátkodobých i dlouhodobých pobytů na společném území, cestování cizinců uvnitř prostoru a formu procesu udělování dlouhodobých víz.

Na zasedáních Evropské rady bylo řešeno plnění záměrů Amsterodamské smlouvy. Ze zasedání vyvstala snaha o kooperaci konzulátů Evropské unie ve třetích zemích, spolupráci v oblasti víz a padělání dokumentů a při zesílení bezpečnosti uvnitř prostoru.

Poslední smlouvou, která upravovala vízovou politiku, byla **Lisabonská smlouva** (2009). Ve znění smlouvy se objevilo nové označení „společná politika v oblasti víz". Za cíl společné politiky bylo smlouvou stanoveno zrušení kontrol na vnitřních hranicích, přísný dozor na vnějších hranicích a uvedení integrovaného systému kontroly vnějších hranic do praxe.

Rada společně s Evropským parlamentem upravují podmínky udělování dlouhodobých národních víz. Společná vízová politika měla přinést zejména zintenzivnění konzulární spolupráce či dobrovolné zakládání společných středisek vydávajících víza.

Smlouva zavádí možnost Komise upravovat seznam států třetích zemí majících vízovou povinnost. Změna seznamu může být provedena za podmínky, že

49 RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.
50 Velká Británie a Irsko si vynutily trvalou výjimku a nejsou členy Schengenského prostoru.

povede k posílení vízové spolupráce mezi EU a danou zemí či k zabezpečení vzájemné liberalizace vízových podmínek. [51]

3.1.3 Víza v Evropské unii

Vízová politika Evropské unie je utvářena společnou vízovou politikou EU a samostatnou vízovou politikou členských států. Všechny členské státy Schengenu musí dodržovat společnou vízovou politiku EU. [52]

V rámci krátkodobých víz pro občany třetích zemí bylo nutné sjednotit zejména soupis zemí bez vízového styku a seznam států s vízovou povinností. Oba listy jsou ustanoveny nařízením Rady (ES) č. 539/2001.[53]

Následující výčet uvádí státy, jejichž občané dle nařízení podléhají vůči Schengenskému prostoru vízové povinnosti.

- Afghánistán, Alžírsko, Angola, Arménie, Ázerbájdžán, Bahrajn, Bangladéš, Belize, Bělorusko, Benin, Bhútán, Bolívie, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Čad, Čína, Dominika, Dominikánská republika, Džibutsko, Egypt, Ekvádor, Eritrea, Etiopie, Fidži, Filipíny, Gabon, Gambie, Ghana, Grenada, Gruzie, Guayana, Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Indie, Indonésie, Irák, Írán, Jamajka, Jemen, Jižní Afrika, Jordánsko, Kambodža, Kamerun, Kapverdy, Katar, Kazachstán, Keňa, Kiribati, Kolumbie, Komory, Kongo, Konžská demokratická republika, Kosovo, Kuba, Kuvajt, Kyrgyzstán, Laos, Lesotho, Libanon, Libérie, Libye, Madagaskar, Malawi, Maledivy, Mali, Maroko, Marshallovy ostrovy, Mauritánie, Mikronésie, Moldavsko, Mongolsko, Mosambik, Myanmar, Namibie, Nauru, Nepál, Niger, Nigérie, Omán, Pákistán, Palau, Palestinská národní samospráva, Papua-Nová Guinea, Peru, Pobřeží slonoviny, Rovníková Guinea, Rusko, Rwanda, Samoa, Saúdská Arábie, Senegal, Severní Korea, Sierra Leone, Somálsko, Spojené arabské emiráty, Srí Lanka, Středoafrická republika, Súdán, Surinam, Svatá Lucie, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Svatý Vincenc a Grenadiny, Svazijsko, Sýrie, Šalamounovy ostrovy, Tádžikistán, Tanzánie, Thajsko, Togo, Tonga, Trinidad a Tobago, Tunisko, Turecko, Turkmenistán, Tuvalu, Uganda, Ukrajina, Uzbekistán, Vanuatu, Vietnam, Východní Timor, Zambie, Zimbabwe. [54]

Dále je dle stejného nařízení upraven soupis třetích zemí a správních jednotek států nepodléhajících vízové povinnosti. Osvobození od vízové povinnosti se uplatňuje pouze u krátkodobých víz, která nejsou vydána za účelem výdělečné činnosti.

---

51 HRADILOVÁ, Adéla. Sjednocení vízové politiky členských států Evropské unie vůči občanům třetích států. Brno, 2011. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

52 KOUKAL, M. Vybrané aspekty společné vízové politiky Evropské unie. In Vízová politika a praxe ČR v kontextu Evropské unie. Quo Vadis, Visum?

53 Ministerstvo vnitra ČR – Migrace [online], [cit. 2014-03-08]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>.

54 Ministerstvo zahraničních věcí – Seznam států, jejichž občané podléhají vízové povinnosti [online], [cit. 2013-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_podlehaji/index.html>.

- Albánie, Andorra, Antigua a Barbuda, Argentina, Austrálie, Bahamy, Barbados, Bosna a Hercegovina, Brazílie, Brunej, Guatemala, Honduras, Chile, Chorvatsko, Černá Hora, Izrael, Japonsko, Jižní Korea, Kanada, Kostarika, Makedonie/Fyrom, Malajsie, Mauricius, Mexiko, Monako, Nikaragua, Nový Zéland, Panama, Paraguay, Salvador, San Marino, Seychely, Singapur, Spojené státy americké, Srbsko, Svatý Kryštof a Nevis, Tchaj-Wan, Uruguay, Vatikán, Venezuela.
- Zvláštní správní jednotky Čínské lidové republiky: Hongkong, Macao. [55]

Krátkodobá víza (do 90 dnů)

Krátkodobá víza jsou určena pro občany třetích zemí s vízovou povinností, jež na území Schengenu stráví dle „pravidla 90/180" maximálně 90 dní během jakýchkoliv 180 dní. Po vypršení omezeného období cizinec musí opustit společné území nebo na základě udělení dlouhodobého víza má povoleno setrvat.

Žádost o krátkodobé vízum je cizinec povinen podat osobně na zastupitelském úřadu. Zažádat o vízum za žadatele jsou oprávněny akreditované cestovní kanceláře a další poskytovatelé služeb. Nejdříve je možné žádat o schengenské vízum 90 dní před zamýšlenou cestou, nejpozději potom 15 dní před vstupem. [56]

Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 810/2009 byl vytvořen 5. dubna 2010 **vízový kodex**, jenž je souborem všech právních předpisů vztahujících se k vízové politice krátkodobých schengenských víz. Kodexem se musí řídit všechny členské státy Schengenského prostoru. [57]

Krátkodobé vízum se označuje jako **jednotné (tzv. schengenské) vízum**. Opravňuje ke vstupu a volnému pohybu po území Schengenu. Existují různé formáty krátkodobého víza:

- Vízum typu C – nahrazuje vízum typu B (tzv. průjezdní). Vízum typu C se uděluje za účelem turistiky, návštěvy, kultury, sportu, studia, zaměstnání a vědeckého výzkumu, obchodní cesty, politickým a ostatním.
- Vízum typu A (letištní průjezdní vízum) – pro státní příslušníky států s vízovou povinností v tranzitních prostorech.
- Vízum s omezenou územní platností – neopravňuje ke vstupu do celého prostoru Schengenu, ale výhradně do jednoho či více zemí.

---

55 Ministerstvo zahraničních věcí – Seznam států, jejichž občané nepodléhají vízové povinnosti [online], [cit. 2013-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_nepodlehaji/index.html>.

56 Ministerstvo zahraničních věcí – Obecné informace [online], [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/obecne_informace.html>.

57 Ministerstvo zahraničních věcí – Vízový kodex [online], [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/vizovy_kodex/index.html>.

Dlouhodobá víza (nad 90 dnů) – dlouhodobá víza/povolení k pobytu

Vízová politika Evropské unie neupravuje podobu dlouhodobých víz ani nepředepisuje jejich náležitosti. Dlouhodobá víza jsou výhradně v pravomoci členských států. Evropská unie pouze upravuje možnosti volného pohybu osob s dlouhodobým vízem po společném území (maximálně 180 dní během jakýchkoliv 6 měsíců), způsob vydávání dlouhodobého víza a jeho úpravu.

Dle schengenského acquis cizinci po udělení dlouhodobého víza mohou pobývat v Schengenském prostoru nejvýše 90 dní během 180 dní mimo stát, ve kterém bylo vízum uděleno.

Dlouhodobé vízum se označuje jako vízum typu D, všechny jeho náležitosti upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 265/2010.[58]

3.2 Vízová politika České republiky

Vízová politika České republiky se řídí právními předpisy Evropské unie. Od vstupu do Schengenského prostoru se podílí na ochraně společného území společně s dalšími členskými státy.

Mezi nejvýznamnější orgány České republiky podílející se na tvorbě vízové politiky patří Ministerstvo vnitra a Ministerstvo zahraničních věcí. Od roku 2009 je Ministerstvo vnitra zodpovědné za povolování trvalých pobytů a v roce 2011 přibylo vydávání dlouhodobých víz. [59]

3.2.1 Vstup České republiky do Schengenského prostoru

Před vstupem do Schengenského prostoru musela Česká republika obstát v tzv. shengenském hodnocení probíhajícím mezi lety 2005 a 2007. Hodnocení zkoumalo připravenost zemí na vstup do schengenské spolupráce.

Rozhodnutí o přijetí České republiky do Schengenského prostoru vyhlásila Rada EU 6. prosince 2007. Současně s tímto procesem Česká republika zrušila 20. prosince hraniční kontroly se sousedními státy, později, 30. března 2008 také kontroly na letištích.

Změny po vstupu České republiky do Schengenu:

- Překračování hraničních přechodů bez kontrol a zdržování.
- Nové nástroje pro potírání kriminality – intenzivní spolupráce států, výměna informací, společné smíšené hlídky, příhraniční sledování.
- Využívání Schengenského informačního systému.
- Zjednodušené cestování cizinců.

58 Ministerstvo vnitra ČR – Migrace [online], [cit. 2014-03-09]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>.
59 Ministerstvo vnitra ČR – Migrační a azylová politika ČR [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>.

Na druhé straně existují také nevýhody přistoupení k Schengenské dohodě. Rizikem mohou být například nižší ochrana státu po zrušení hraničních kontrol, nárůst kriminality v návaznosti na otevření hranic pro zločince. [60]

3.2.2 Typy víz České republiky

Krátkodobá víza upravuje Evropská unie a jejich podoba je ve všech státech Schengenské dohody stejná, proto jsou v následujícím textu rozebrána pouze dlouhodobá víza České republiky. [61]

V České republice jsou dlouhodobá víza upravena zákonem o pobytu cizinců na území České republiky č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. [62]

Občané třetích zemí jsou povinni žádat o dlouhodobá víza na zastupitelském úřadě České republiky v zahraničí. Žádost lze podat ve státě, jehož jsou občanem, respektive v zemi s trvalým či dlouhodobým pobytem, eventuelně ve státě, který vystavil cizinci cestovní doklad.

Maximální platnost dlouhodobého víza je omezena na 6 měsíců. Vízum se vydává za účelem pobytu, zaměstnání, podnikání, studia, vědeckého výzkumu, sloučení rodiny, sportovním či kulturním, zdravotním a ostatním. [63]

Česká republika využívá následující typy dlouhodobých víz:

- zelená karta,
- modrá karta,
- povolení k trvalému pobytu.

Zelená karta je povolení dlouhodobého pobytu za pracovními účely. Vízum je určeno pracovníkům ze třetích zemí s kvalifikací poptávanou v České republice.

Karta se uděluje na pracovní místa, která se nepodaří obsadit pracovníky z členských zemí Schengenu. Zelená karta má platnost 2 až 3 roky a není možné ji prodloužit. [64]

Modrá karta opravňuje cizince k pobytu na území České republiky za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci (nejméně tříleté vzdělání na vysoké škole či vyšší odborné škole).

Modrá i zelená karta v sobě kombinují povolení k pobytu i pracovní povolení, cizinci tak nemusí žádat o povolení zvlášť. [65]

---

60 MARŠÍKOVÁ, Kateřina. Evropská ekonomická integrace. Vyd. 1. Liberec: VÚTS, 2011. ISBN 978-80-87184-17-2.

61 Ministerstvo zahraničních věcí – Obecné informace [online], [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW:
<http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/pobytova_opravneni_k_pobytu_nad_90_dnu/dlouhodobe_vizum/obecne_informace.html>. [dále „MZV – Obecné informace“]

62 Ministerstvo vnitra ČR – Migrace [online], [cit. 2014-03-09]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>.

63 MZV – Obecné informace.

64 Ministerstvo vnitra ČR – Zelená karta [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx>.

65 Ministerstvo vnitra ČR – Modrá karta [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx >.

4 Incoming České republiky

Příjezdový cestovní ruch České republiky je sledován pomocí hraniční statistiky a prostřednictvím analýzy poskytnutých dat hromadnými ubytovacími zařízeními.

Hraniční statistika poskytuje pouze kvalifikované odhady o incomingu České republiky. Informace o nerezidentech se získávají na hraničních přechodech, nádražích či letištích.

Jednotliví respondenti jsou vybráni náhodným výběrem, proto neposkytuje tato metoda přesné informace o cizincích, avšak pouze celkový odhad počtu a struktury zahraničních návštěvníků.

Dle kvalifikovaných odhadů se počet příjezdů v roce 2012 pohyboval na hodnotě 22,7 miliónu zahraničních návštěvníků. Oproti roku 2011 se počet příjezdů zvýšil o 1,2 miliónu (růst 5,6 %). Struktura zahraničních návštěvníků je uvedena v následující tabulce.

Tab. 7 Struktura zahraničních návštěvníků ČR (v mil.)

Skupina	2012	2011
Jednodenní návštěvníci	11,6	10,9
Turisté	8,9	8,5
Tranzitující	2,2	2,1

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky[66].

Největší podíl příjezdů v roce 2012 patřil skupině jednodenních návštěvníků (51,1 %), následovaných skupinou turistů (39,3 %) a nejmenší zastoupení měla skupina tranzitujících cizinců (9,6 %).

Ve srovnání s rokem 2011 se příjezdy všech skupin zvýšily. Počet jednodenních návštěvníků vzrostl o 0,7 mil. osob, skupina turistů o 0,4 mil. a množství tranzitujících cizinců o 74 tisíc.

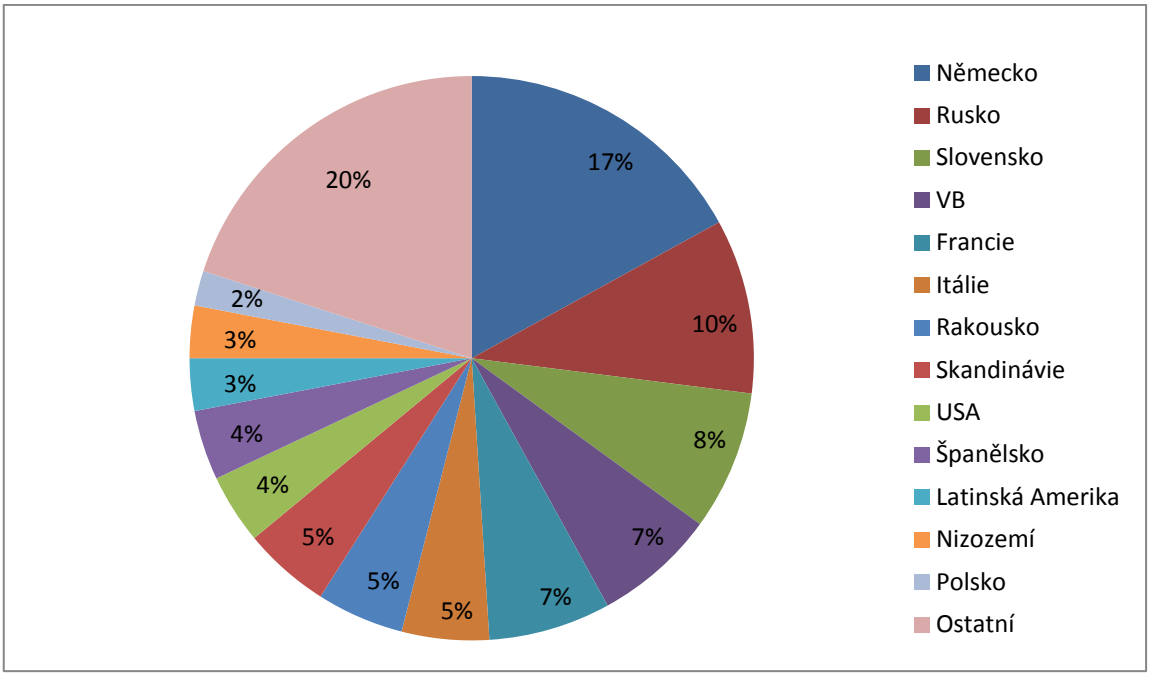
Nárůst počtu návštěvníků se odrazil také na zvýšení příjmů z cestovního ruchu České republiky. Celkové příjmy roku 2012 se pohybovaly okolo 147 miliard korun, což je ve srovnání s rokem 2011 rozdíl 6 %.

Podíly jednotlivých skupin cizinců na celkových výdajích cizinců v souvislosti s pobytem v České republice byly: zahraniční návštěvníci (126,4 mld. Kč), jednodenní návštěvníci (18,3 mld. Kč) a tranzitující (2,5 mld. Kč).

Většina výdajů byla vynaložena během pobytu v České republice (60 %), zatímco menší část (40 %) souvisela s náklady před příjezdem do České republiky.

Složení **zahraničních návštěvníků** České republiky dle národnosti popisuje graf níže.

66 Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky – Cestovní ruch v České republice 2012 [online], [cit. 2014-04-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Rocenka-cestovniho-ruch/Cestovni-ruch-v-Ceske-republice-2012>.

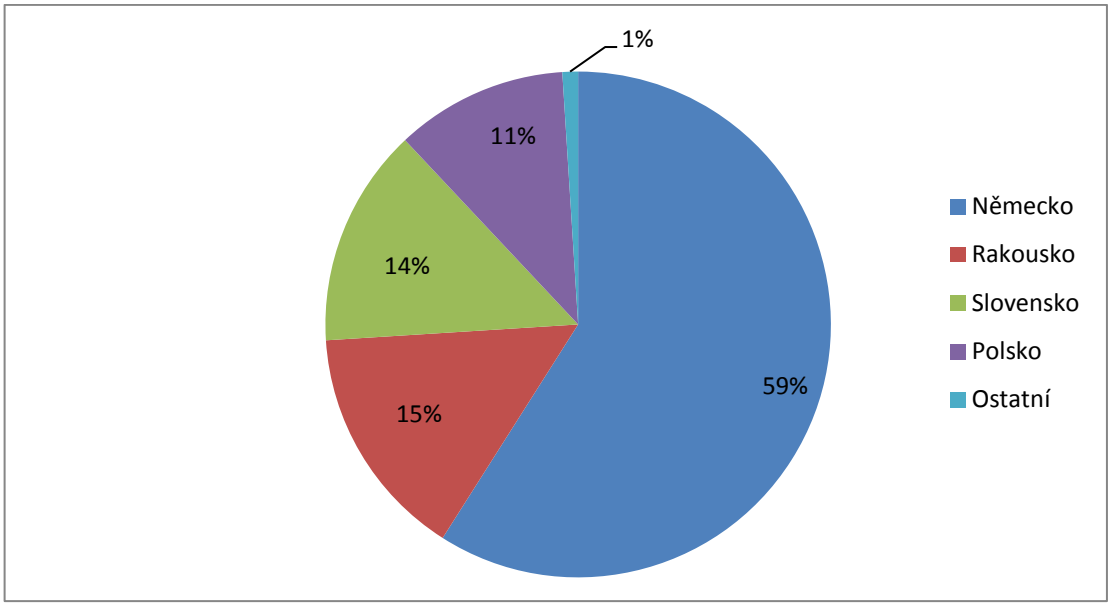
Obr. 1 Graf: Struktura zahraničních návštěvníků dle země původu v roce 2012
Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky[67].

Z grafu je patrné, že největší podíl zahraničních návštěvníků pochází z Německa (17 %). Další velkou skupinou navštěvující Českou republiku jsou obyvatelé Ruska (10 %). Struktura zahraničních návštěvníků je široká, lze pozorovat zastoupení velkého množství zemí.

Hlavní motivací zahraničních návštěvníků k návštěvě ČR byla zejména rekreace a volný čas (62 %), návštěva příbuzných a známých (16 %), obchodní cesta (16 %) a ostatní důvody (6 %).

Rozdílnou strukturu a spotřební chování vykazuje skupina **jednodenních návštěvníků** České republiky. Strukturu jednodenních návštěvníků ukazuje následující graf.

67 Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky – Cestovní ruch v České republice 2012 [online], [cit. 2014-04-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Rocenka-cestovniho-ruch/Cestovni-ruch-v-Ceske-republice-2012>.

Obr. 2 Graf: Struktura jednodenních zahraničních návštěvníků dle země původu 2012
Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky[68].

Na rozdíl od skupiny zahraničních návštěvníků se podílí na jednodenních návštěvách České republiky výrazně menší počet států. Struktura jednodenních návštěvníků je tvořena výhradně občany sousedních států. Největší procento pochází z Německa (59 %), poté následují občané Rakouska (15 %), Slovenska (14 %) a Polska (11 %).

Motivem těchto návštěvníků jsou především nákupy (75 %), dále rekreace a volný čas (17 %), obchodní cesta (4 %), návštěva příbuzných a známých (3 %) a ostatní (1 %).

Další údaje o příjezdovém cestovním ruchu České republiky vyplývají z **šetření Českého statistického úřadu**. Toto šetření zpracovává údaje hromadných ubytovacích zařízení. Výsledná podoba statistiky ČSÚ je založena na vyplněných dotaznících a statisticky dopočtených datech.

Následující tabulka a grafy popisují vývoj počtu hostů a počet přenocování od roku 2000 až do roku 2013.

68 Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky – Cestovní ruch v České republice 2012 [online], [cit. 2014-04-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Rocenka-cestovniho-ruch/Cestovni-ruch-v-Ceske-republice-2012>.

Tab. 8 Počet zahraničních turistů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních

Rok	Počet hostů (mil.)	Počet přenocování (mil.)	Průměrný počet přenocování
2013	7,3	20,7	2,83
2012	7,2	20,5	2,86
2011	6,8	19,4	2,89
2010	6,3	18,4	2,90
2009	6,0	17,7	2,94
2008	6,6	20,0	3,01
2007	6,7	20,7	3,09
2006	6,4	20,1	3,12
2005	6,3	19,6	3,09
2004	6,1	19,0	3,13
2003	5,1	16,5	3,25
2002	4,7	15,6	3,28
2001	5,4	17,3	3,19
2000	4,8	15,6	3,27

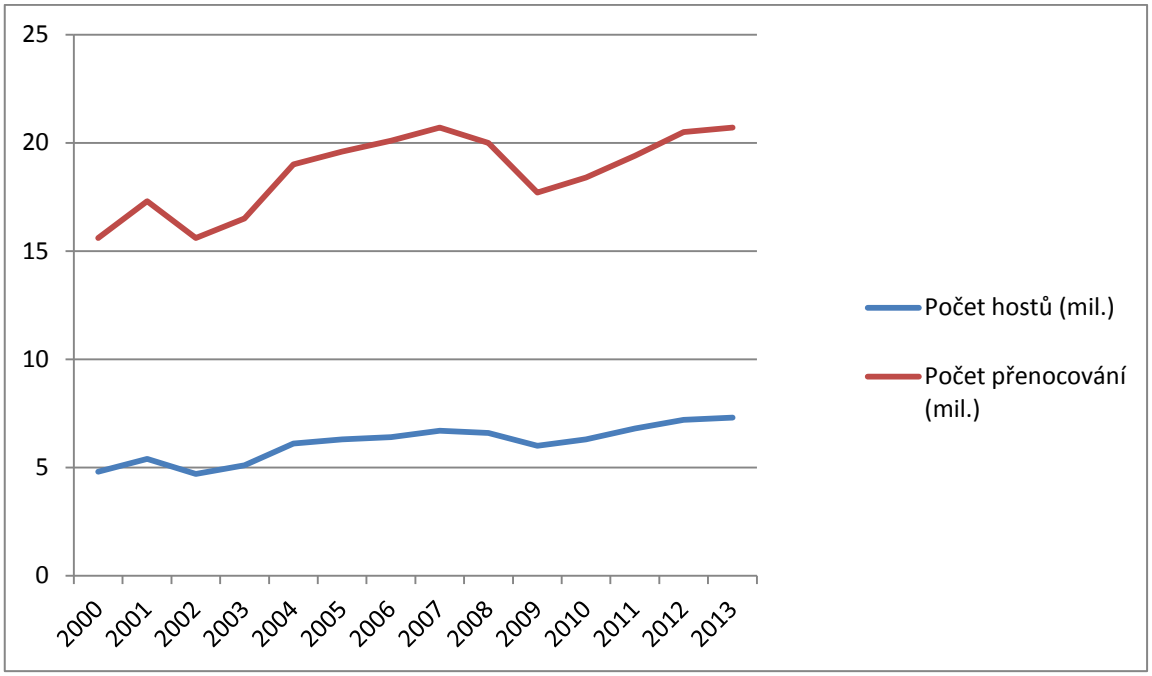
Zdroj: Český statistický úřad[69].

V roce 2013 přijelo a přenocovalo v České republice 7,3 miliónu turistů. Tito turisté vyprodukovali 20,7 miliónu přenocování. Průměrný počet přenocování v roce 2013 byl 2,83 noci.

Od roku 2009 roste každým rokem počet hostů a přenocování, avšak se snižuje průměrný počet přenocování. To je způsobeno vyšším tempem růstu počtu hostů než počtu přenocování.

Vývoj charakteristik příjezdů zahraničních hostů do hromadných ubytovacích zařízení znázorňuje také graf níže.

69 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

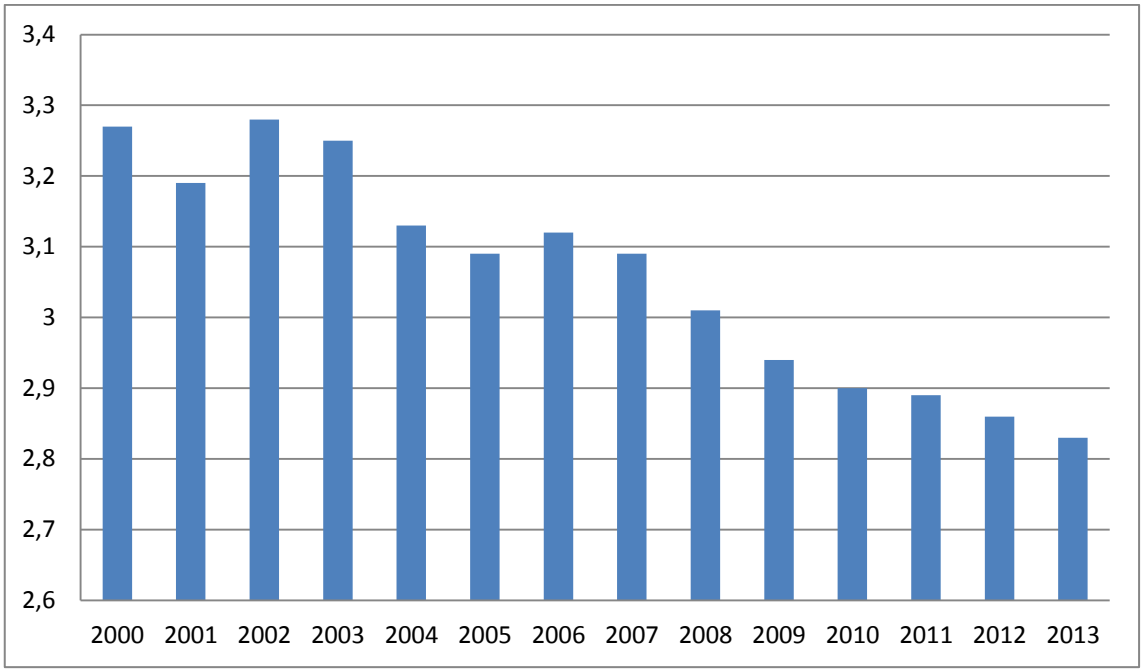
Obr. 3 Graf: Vývoj počtu zahraničních hostů a přenocování v HUZ 2000-2013
Zdroj: Český statistický úřad[70].

Trend vývoje počtu hostů a přenocování je za celé období rostoucí. Ve srovnání s rokem 2000 se počet turistů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2013 zvýšil o 2,5 miliónu, počet přenocování o 5,1 miliónu.

Vývoj ukazatelů však zaznamenal určité propady, například v letech 2001 až 2003 či mezi roky 2007 a 2009. V roce 2001 se mohlo jednat o dopad zavedení víz pro ruské turisty či o snížení cestování v reakci na teroristické útoky. Další propad (2008/2009) mohl mít příčinu v ekonomické krizi.

Následující graf udává vývoj průměrného počtu přenocování. Tento ukazatel je důležitý pro zjištění doby, po kterou zahraniční turisté pobývají v České republice.

70 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 4 Vývoj průměrného počtu přenocování zahraničních návštěvníků v letech 2000-2013
Zdroj: Český statistický úřad[71].

Průměrný počet přenocování se pohyboval v roce 2000 nad hranicí 3 dnů. Pod tuto hranici klesl až roku 2009 a postupně se dále snižuje. V roce 2013 bylo dosaženo hodnoty 2,83 noci.

Důvodem snižování tohoto ukazatele může být tranzitní charakter České republiky, kdy se Česká republika stává zastávkou během dovolené turistů, jež dále pokračuje přes ostatní státy.

Vstup České republiky do Schengenského prostoru znamenal pro cizince snížení administrativních náležitostí pro cestování po zemích Evropy, jelikož schengenské vízum umožňuje neomezený pohyb mezi státy dohody. To lze považovat za příčinu rozložení počtu přenocování mezi ostatní státy.

Jako další důvod pro snížení počtu přenocování se jeví atraktivita České republiky pro delší dovolenou. Turisté přijíždějí do České republiky nejčastěji na 2-3denní výlety. Vícedenní dovolenou tráví turisté v lázních či v lyžařských střediscích v zimních měsících. Pro letní dovolenou využívá návštěvy České republiky malý počet cizinců, kteří preferují státy s přístupem k moři.

Hlavní zdrojové země České republiky v letech 2007 a 2012 ukazuje tabulka níže.

71 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Tab. 9 Struktura hlavních zdrojových zemí České republiky

Země	2013	Podíl	Země	2007	Podíl
1. Německo	1 385 398	18,95%	1. Německo	1 549 441	23,20%
2. Rusko	759 138	10,39%	2. VB	565 740	8,47%
3. Slovensko	395 352	5,41%	3. Itálie	413 058	6,18%
4. Polsko	386 739	5,29%	4. USA	322 214	4,82%
5. USA	386 591	5,29%	5. Rusko	321 520	4,81%
6. VB	353 973	4,84%	6. Slovensko	309 255	4,63%
7. Itálie	333 828	4,57%	7. Polsko	298 621	4,47%
8. Francie	270 798	3,70%	8. Španělsko	256 722	3,84%
9. Rakousko	212 198	2,90%	9. Nizozemsko	247 861	3,71%
10. Nizozemsko	185 464	2,54%	10. Francie	236 790	3,54%
11. Španělsko	176 875	2,42%	11. Rakousko	177 170	2,65%
12. Čína	163 857	2,24%	12. Japonsko	136 587	2,04%
13. Jižní Korea	149 804	2,05%	13. Dánsko	109 935	1,65%
14. Ukrajina	137 067	1,88%	14. Maďarsko	99 154	1,48%
15. Japonsko	130 740	1,79%	15. Norsko	81 445	1,22%

Zdroj: Český statistický úřad[72].

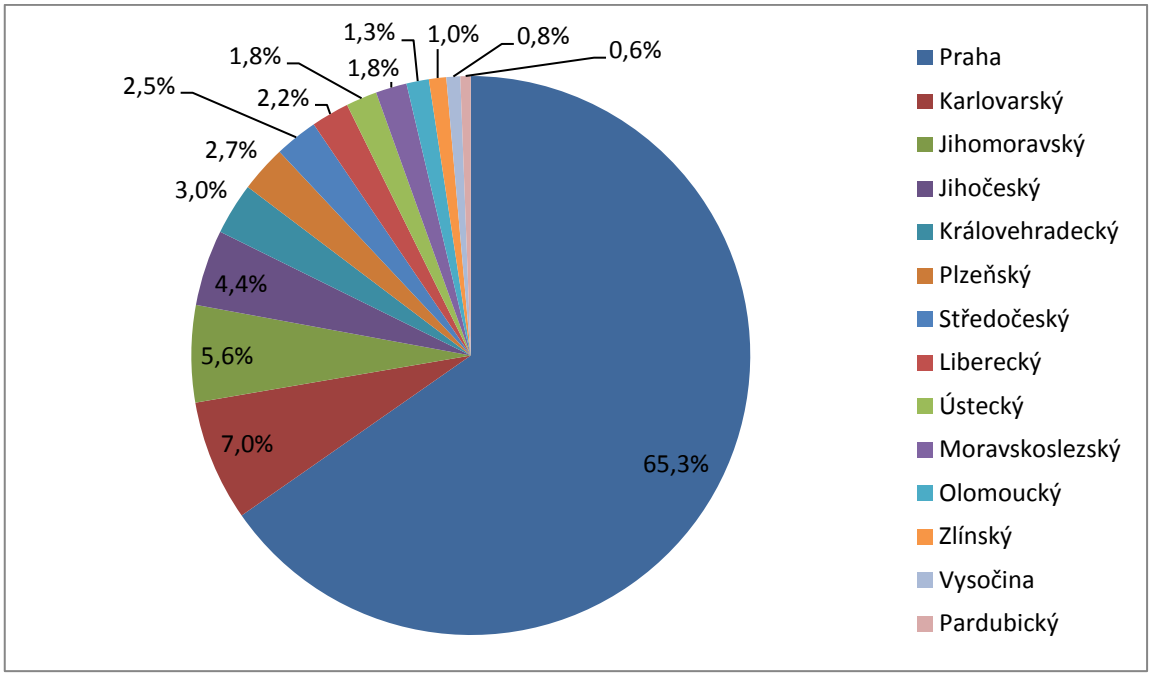
Ve sledovaných letech patřila první příčka Německu, nicméně počet přijíždějících turistů z Německa se mezi roky 2007 a 2013 snížil. Druhým státem s největším počtem vysílajících občanů je Rusko, jejichž množství se mezi sledovanými roky více než zdvojnásobilo.

V tabulce převládají státy Schengenského prostoru. U většiny těchto zemí se překvapivě po otevření hranic počet přijíždějících turistů snížil, výjimkou je pouze Francie a sousední státy České republiky mimo Německa.

Na rozdíl od roku 2007 navštěvují ve větší míře Českou republiku turisté z asijských států, příkladem může být rostoucí význam Číny. Konstantní podíl na příjezdech České republiky si udržují Spojené státy americké.

Následující graf znázorňuje atraktivitu regionů České republiky pro zahraniční hosty.

72 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 5 Graf: Regiony ČR dle návštěvnosti zahraničních turistů v HUZ v roce 2012
Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky[73].

Nejvíce zahraniční turisté v roce 2012 navštěvovali Prahu, a to necelé dvě třetiny všech přijíždějících zahraničních turistů. Dalšími atraktivními regiony pro cizince jsou Karlovarský, Jihomoravský a Jihočeský kraj. Podíly ostatních krajů jsou relativně nízké.

73 Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky – Cestovní ruch v České republice 2012 [online], [cit. 2014-04-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Rocenka-cestovniho-ruch/Cestovni-ruch-v-Ceske-republice-2012>.

5 Metodika hodnocení dopadu vízové politiky Evropské unie

Praktická část se věnuje analýze vlivu vízové politiky Evropské unie na příjezdový cestovní ruch České republiky, a to zejména u států s vízovou povinností vůči České republice.

Jako vzorové státy byly vybrány země s nejvyšší hodnotou příjezdů turistů do České republiky. Dle těchto zvolených kritérií bude práce sledovat změny u příjezdů občanů Ruska, Číny a Ukrajiny.

Dopad vízové politiky Evropské unie na příjezdový cestovní ruch České republiky bude hodnocen prostřednictvím několika kritérií.

Nejprve budou u každého státu popsány obecné informace o vízových podmínkách vstupu do Schengenského prostoru, mezi tyto podmínky se řadí zejména cena správních poplatků, délka lhůty pro rozhodnutí o udělení víza a umístění zastupitelských úřadů České republiky v dané zemi. Pro závěry je tato část důležitá, jelikož lze posoudit, zda Evropská unie podniká kroky ve prospěch snížení náročnosti administrativních povinností turistů.

Dále bude sledován proces vydávání krátkodobých schengenských víz českými konzuláty v zahraničí formou porovnání počtu vydaných víz a počtu příjezdů turistů dané země. To přinese poznatky o využívání schengenských víz jiných států pro cestování do České republiky a o nevstřícnosti vízové politiky České republiky v porovnání s ostatními státy. U tohoto kritéria budou na základě množství povolených krátkodobých víz ostatními státy popsány země s přívětivější vízovou politikou pro daný stát.

Následně budou uvedeny hlavní ukazatele příjezdového cestovního ruchu České republiky z vybraných států. Základními ukazateli je myšlen počet turistů v hromadných ubytovacích zařízeních, počet přenocování, průměrný počet přenocování na jeden pobyt a tempo růstu příjezdů do České republiky. U těchto ukazatelů bude pozorována možná změna mezi obdobími před vstupem a po vstupu České republiky do Schengenského prostoru (rok 2008).

Následující analýza bude věnována celkovým výjezdům sledovaných států, jejichž tempo růstu bude důležité pro prognózu situace bez vízové politiky Evropské unie. V rámci výjezdů zvolených zemí budou určeny hlavní cílové destinace se zaměřením na vízovou politiku těchto destinací a bude následovat porovnání celkových výjezdů do zemí bez vízové povinnosti a zemí uplatňující vízovou povinnost. Rozdíl mezi počty výjezdů naznačí, zda turisté při výběru destinací zohledňují také vízové podmínky vstupu.

Na závěr praktické části bude stanovena předpověď situace bez existence víz pro vstup do České republiky. Nejdříve budou porovnány ukazatele tempa růstu příjezdů vybrané země do České republiky a tempo růstu celkových výjezdů zkoumaných států do zahraničí mezi roky 2008 a 2009. V tomto roce je možné očekávat dopad vízové politiky na příjezdy České republiky. Tento krok přispěje k určení, jestli vízová politika ovlivňuje příjezdy turistů do České republiky. Porovnání přinese poznatek, zda rychleji narůstaly příjezdy cizinců do Čes-

ké republiky či celkové výjezdy daného státu. V daných letech propukla v Evropě ekonomická krize, lze tedy předpokládat její vliv na snížení výkonů mezinárodního cestovního ruchu a zajisté může zkreslovat dosažené výsledky.

V případě, kdy je ukazatel tempa růstu příjezdů do České republiky vyšší, znamená to, že vstup České republiky do Schengenského prostoru přispěl k nárůstu příjezdů. Naopak v situaci, kdy tempo růstu celkových výjezdů vybraného státu převažuje, je vízová politika překážkou pro cestování do České republiky.

Státy s vyšším tempem růstu celkových výjezdů znamenají pro Českou republiku ztrátu. Česká republika nedosahuje takových výkonů cestovního ruchu jako v situaci bez vyžadovaných víz.

V opačné situaci je vízová politika Evropské unie přínosem pro Českou republiku a je možné určit přínos pro ekonomiku České republiky.

Předpověď ekonomického dopadu uplatňované vízové politiky Evropské unie bude založena na použití tempa růstu celkových výjezdů dané země na místo tempa růstu příjezdů do České republiky, a to pouze v období 2008 a 2009.

Následná analýza porovná reálné počty turistů přijíždějících do České republiky a pravděpodobné množství turistů. Rozdíl mezi hodnotami bude využit pro stanovení ekonomického dopadu pro Českou republiku.

6 Dopad vízové politiky Evropské unie na země s vízovou povinností

Následující text se bude zaobírat vztahem vízové politiky Evropské unie a jejím možným dopadem na příjezdový cestovní ruch České republiky. Vliv vízové politiky bude hodnocen dle zvolené metodiky u států s vízovou povinností vůči Evropské unii, konkrétně u Ruska, Číny a Ukrajiny.

6.1 Rusko

Mezi Ruskem a Evropskou unií existuje dohoda z roku 2007, která má za cíl usnadnit vzájemné podmínky udělování víz. Znění dohody upravuje poplatek za vízum pro ruské turisty, dobu délky řízení a podmínky pro vydání víza.

O vízum občané Ruska žádají na konzulátech osobně či v zastoupení cestovní kanceláře. Konzuláty se nacházejí v těchto městech:

Moskva, Vladivostok, Jekatěrinburk, Irkutsk, Kazaň, Kaliningrad, Krasnodar, Krasnojarsk, Murmansk, Nižnij Novgorod, Novosibirsk, Omsk, Perm, Rostov na Donu, Samara, Saratov, Petrohrad, Soči, Ufa a Chabarovsk.

O dlouhodobé národní vízum, pracovní povolení a schengenské vízum je možné zažádat pouze na konzulátu v Moskvě, Jekatěrinburku a Petrohradu. Ostatní konzuláty vyřizují pouze žádosti o krátkodobá víza. [74]

Správní poplatky za vyřízení víza jsou pro ruské turisty následující:

- Krátkodobé vízum typu A, C – 35 EUR.
- Krátkodobé vízum typu A, C express – 70 EUR.

Poplatky je možné zaplatit také v rublech, poté jsou částky ve výši 1680 rublů, respektive 3360 rublů pro expresní víza. V případě zamítnutí žádosti se poplatky nevracejí. [75]

Lhůta pro rozhodnutí o povolení krátkodobého víza je 5 pracovních dní, expresní víza jsou vydávána do 3 pracovních dnů. Zpracování žádostí na konzulátech v Kazani, Nižnim Novgorodu, Novosibirsku, Samaře, Rostově na Donu se prodlužuje o dva dny, jelikož žádosti nemohou být povoleny v těchto městech, ale musí se postoupit na ostatní konzuláty. [76]

74 Travel.ru – Visa centers [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.travel.ru/formalities/visa/centers.html>.

75 Ministerstvo zahraničních věcí – Visa fee schedule [online], [cit. 2013-04-15]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/en/information_for_aliens/general_visa_information/visa_fee_schedule/index.html>.

76 Travel.ru – Visas [online], [cit. 2013-04-10]. Dostupné z WWW: < http://guide.travel.ru/czechia/formalities/visas/>.

6.1.1 Povolení krátkodobých víz pro ruské turisty

Tabulka níže udává srovnání mezi vydanými vízy pro ruské turisty na českých konzulátech a počtem turistů, kteří navštívili Českou republiku v jednotlivých letech.

Tab. 10 Srovnání vydaných víz na českých konzulátech s počtem ruských turistů v ČR

Rok	Počet vydaných víz	Počet turistů	Bez českého víza	Bez českého víza (%)
2008	294 803	418 184	123 381	29,50 %
2009	282 899	326 895	43 996	13,46 %
2010	267 266	414 671	147 405	35,55 %
2011	339 083	559 021	219 938	39,34 %
2012	383 441	694 138	310 697	44,76 %
2013	421 587	759 138	337 551	44,47 %

Zdroj: European Commission[77] a Český statistický úřad[78].

Obecně lze konstatovat, že v důsledku společných schengenských víz přijíždí ruští turisté do České republiky na víza jiných států. Jak lze vidět, tak od roku 2010 cestuje více než třetina Rusů na jiné než české vízum. Tento podíl v posledních letech ještě více roste, skoro až na 50 %.

Tento fakt může znamenat, že vízová politika České republiky není nakloněna těmto turistům, kteří volí jako vstupní zemi do Schengenského prostoru jiný stát.

Následující tabulka udává, ve kterých státech ruští turisté získávají schengenská víza. Tabulka je vyjma České republiky a státy jsou seřazeny dle povolených krátkodobých pobytů pro ruské občany.

77 European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.
78 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Tab. 11 Země s největším počtem udělených víz pro ruské turisty v roce 2013

Země	Počet vydaných víz	Počet turistů	Rozdíl	Počet zastupitelských úřadů
Finsko	1 489 890	904 730	585 160	2
Španělsko	1 066 722	1 012 811	53 911	2
Řecko	1 028 258	1 175 629	-147 371	3
Itálie	770 695	725 841	44 854	2
Německo	451 580	830 907	-379 327	5
Francie	407 481	374 878	32 603	2
Polsko	224 980	44 344	180 636	4

Zdroj: European Commission[79] a Rosturizm[80].

Ruští turisté obdrželi za rok 2013 celkem 6 893 346 krátkodobých víz. Ve srovnání s počtem turistů navštěvujících Evropu se lze domnívat, že ruští turisté nevyužívají vydaná víza k opakovaným návštěvám.

Jak je patrné z tabulky, nejvíce vydaných víz do 90 dnů bylo ve Finsku. Zároveň u Finska převyšuje počet víz počet přijíždějících turistů, proto se lze domnívat, že Finsko pro ruské turisty uplatňuje volnější vízovou politiku.

Jako další země s liberálnější vízovou politikou se jeví Polsko, které vydalo schengenská víza pro necelých 225 tisíc ruských občanů. Toto číslo nepatří k nejvyšším v žebříčku, avšak do Polska přicestovala pouze necelá pětina (19,7 %) turistů, kterým bylo vízum vydáno.

Na rozdíl od těchto zemí se v tabulce vyskytují země, u kterých nedosahuje počet vydaných víz na množství přijíždějících turistů. To může značit přísnější podmínky pro získání víza na určitém zastupitelském úřadě či přísnou vízovou politiku. Mimo Českou republiku se jedná především o Německo s přebytkem skoro 380 tisíc turistů a Řecko (rozdíl 147 tisíc).

V tabulce je rovněž uveden počet zastupitelských úřadů v dané zemi. Nejvíce konzulátů v Rusku má překvapivě Německo, což může znamenat úsilí o řešení situace ze strany Německa, následuje Polsko se 4 úřady. Ostatní státy mají v Rusku umístěné 2 až 3 zastupitelské úřady.

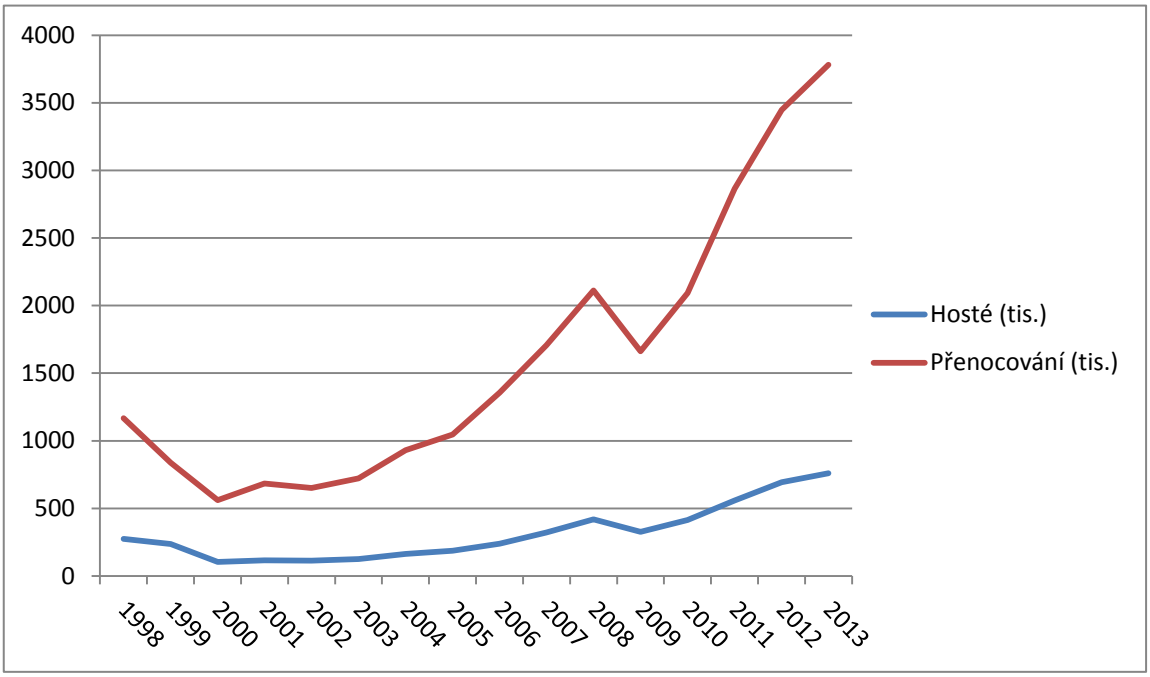
6.1.2 Hlavní ukazatele příjezdů ruských turistů do České republiky

Vývoj hlavních ukazatelů příjezdů ruských turistů do Česka vykazuje obecné charakteristiky cestovního ruchu. Cestování je frekventovanější, avšak délka pobytu v destinaci se zkracuje.

Rusko patří mezi klíčové zdrojové země České republiky. Jeho význam pro Českou republiku stále roste, v současnosti je rozvoj brzděn především vízovou povinností a devalvací ruské měny.

79 European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.
80 Rosturizm – Údaje o výjezdovém cestovním ruchu Ruska 2013 [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140229/>.

Příliv ruských turistů do České republiky je zachycen v následujícím grafu.

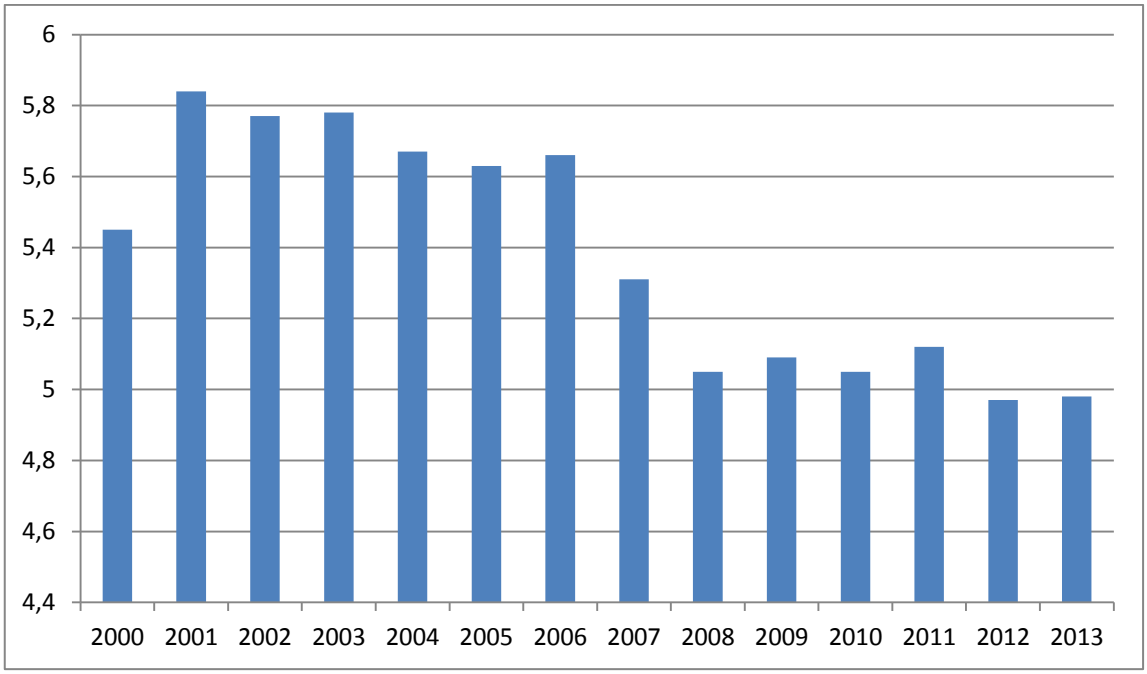

Obr. 6 Graf: Vývoj ukazatelů příjezdů ruských turistů do České republiky
Zdroj: Český statistický úřad[81].

Konec 20. století znamenal pozastavení růstu příjezdů Rusů do České republiky. V roce 2000 Česká republika rozhodla o zavedení vízové povinnosti pro ruské občany. Ihned po zavedení následoval okamžitý propad příjezdů do České republiky. Původních hodnot bylo dosaženo až v roce 2006.

Po pozitivním vývoji příjezdů ruských turistů se dostavil další propad v letech 2008 a 2009, kdy se ve světě rozšířila ekonomická krize. Jako další důvod lze označit vstup České republiky do Schengenského prostoru, s čímž je spojena harmonizace vízové politiky České republiky s vízovou politikou Evropské unie.

81 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

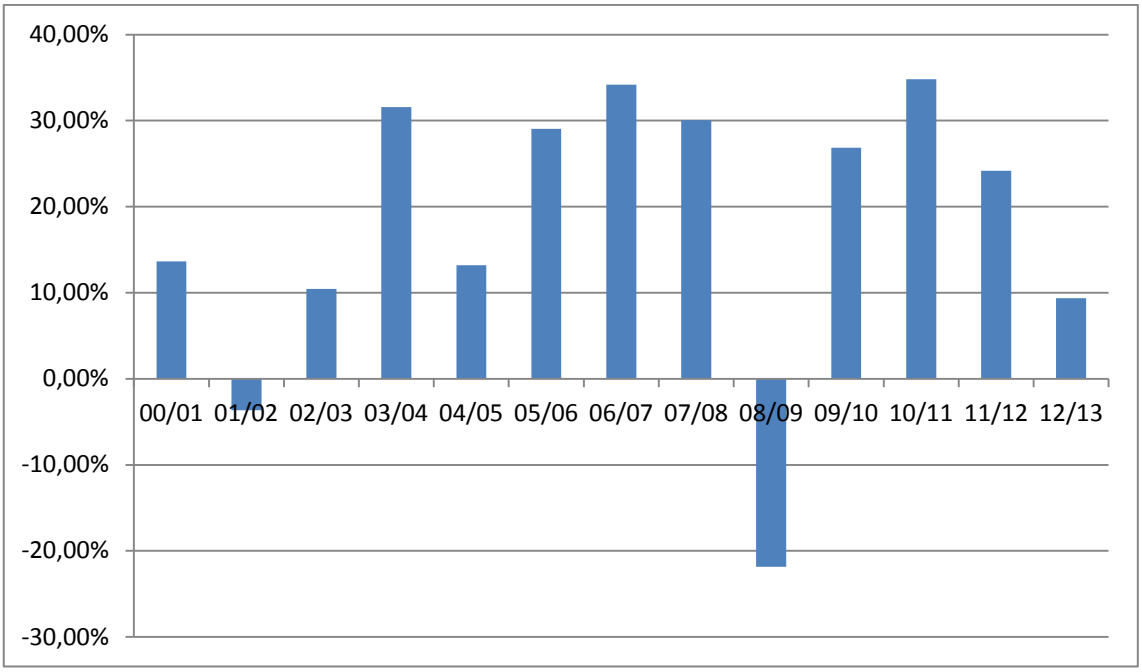

Obr. 7 Graf: Průměrný počet přenocování ruských turistů v České republice
Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu [82].

Dle délky pobytu se ruští občané řadí mezi nejdéle pobývající turisty v České republice. V roce 2013 přesahuje jejich průměrný počet přenocování České republiky o více než dvě noci.

Jak je patrné z grafu, také ruští turisté se v České republice zdržují kratší dobu než tomu bylo v minulosti. Po roce 2000, jenž byl rokem zavedení víz pro ruské občany, vzrostl průměrný počet přenocování na hranici necelých 6 nocí. Nicméně v dalších letech se ukazatel snížil až pod hodnotu 5 nocí v roce 2013.

82 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 8 Graf: Průměrné roční tempo růstu příjezdů ruských turistů do České republiky
Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[83].

Vývoj příjezdů ruských turistů do České republiky je možné znázornit také pomocí ročních přírůstků. Z grafu je viditelné, že kromě let 2002 a 2009 se počet příjezdů meziročně zvyšoval.

Zatímco v roce 2002 byl pokles relativně nízký (asi 4 %), tak v roce 2009 klesl o více než 20 %. Rozdíl mezi těmito hodnotami mohla způsobit zejména ekonomická krize, jelikož hlavní příčinou propadu v roce 2002 bylo zavedení víz pro ruské občany.

Nejvyššího nárůstu příjezdů ruských turistů bylo dosaženo v letech 2004, 2007 a 2011, vždy nad 30 %.

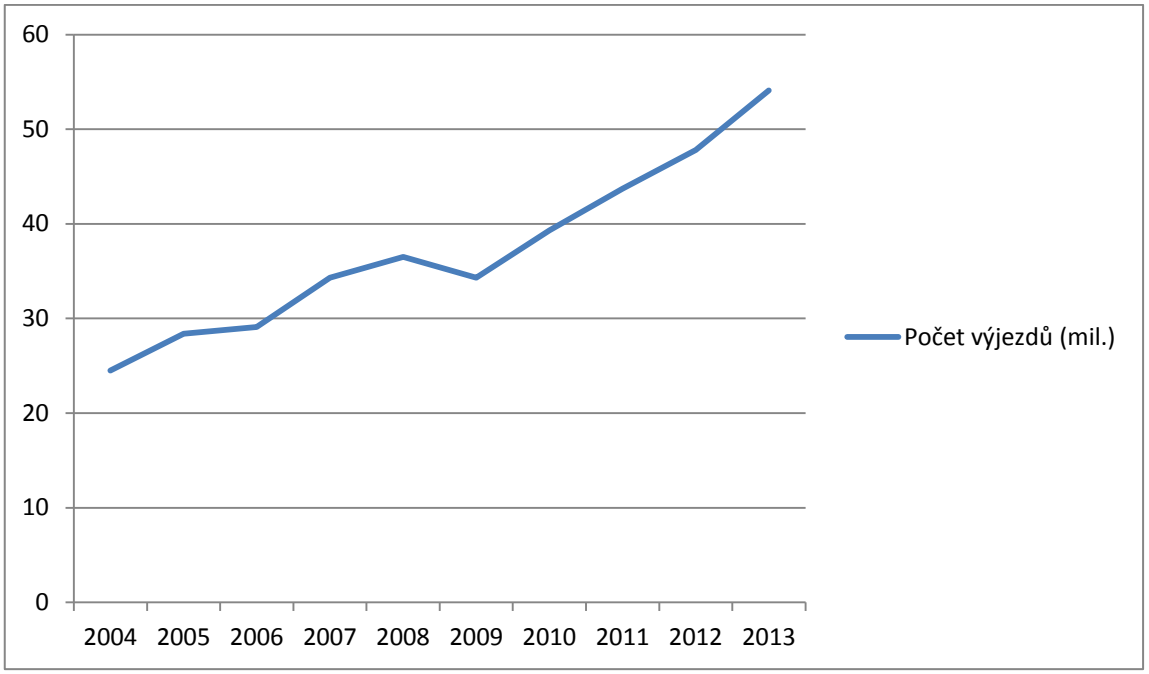
Od roku 2010 se počet příjezdů ruských občanů zvyšuje, avšak tempo růstu se snižuje.

6.1.3 Výjezdy ruských turistů do zahraničí

V roce 2013 vycestovalo celkem 54,1 miliónu ruských turistů do zahraničí. Ve srovnání s rokem 2004 se jedná o rozdíl necelých 30 miliónů turistů.

Následující graf ukazuje vývoj výjezdů ruských turistů do zahraničí.

83 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 9 Graf: Výjezdy ruských turistů do zahraničí
Zdroj: The Word Bank[84].

Ruští turisté se vyznačují narůstajícím množstvím výjezdů do zahraničí. V roce 2012 bylo Rusko pátou zemí s nejvyššími výdaji na cestovní ruch. Na zahraničních cestách ruští turisté utratili celkem 42,8 miliard amerických dolarů, to je 895 dolarů na jednoho turistu.

Meziroční růst výjezdů ruských turistů se pohybuje okolo hranice 15 %. Jediným rokem, kdy bylo zaznamenáno meziroční snížení, je rok 2009. V tomto roce byl zaznamenán 6,03% propad (2,2 milióny turistů). [85]

Hlavní výjezdové destinace Ruska

V tabulce níže jsou uvedeny hlavní výjezdové destinace ruských turistů v roce 2013 a informace o vízové povinnosti vůči těmto zemím.

84 The World Bank – International tourism [online], [cit. 2014-04-12]. Dostupné z WWW: <http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT>.
85 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

Tab. 12 Hlavní výjezdové destinace Ruska v roce 2013

Země	Počet turistů	Vízum
Turecko	3 078 563	Není nutné do 60 dnů
Egypt	1 909 240	Vízum při příletu na 30 dní za cenu 15 USD.
Řecko	1 175 629	ANO
Čína	1 067 542	ANO – 30 dní pro turistické účely, cena 1500 rublů (1200 rublů pro jedince v turistické skupině)
Thajsko	1 034 977	Není nutné do 30 dnů
Španělsko	1 012 811	ANO
Finsko	904 730	ANO
Německo	830 907	ANO
Itálie	725 841	ANO
SAE	653 384	ANO – cena 75 USD na vízum s platností 30 dní
Kypr	579 702	ANO – ZDARMA. Vízum lze vyřídit online.
Bulharsko	498 622	ANO
ČR	473 587	ANO
Ukrajina	400 388	NE
Francie	374 878	ANO

Zdroj: Rosturizm[86], Travel.ru[87].

Složení hlavních 15 cílových zemí ruských turistů se mezi roky 2007 a 2013 nezměnilo. Hlavními destinacemi ruských občanů jsou Turecko a Egypt. Rusové mají rádi především letní dovolenou u moře, což potvrzuje také atraktivita Řecka, třetí země v žebříčku.

Turecko, země s nejvíce příjezdy, nemá pro příjezd ruských turistů žádné omezení, což může být příčinou tak vysoké přízně. Mírné požadavky na vstup ruských turistů je možné pozorovat také u Egypta, kde se vydávají víza pří příletu do země. To nicméně také neznamená výraznou zátěž pro ruské občany před cestou.

Na rozdíl od roku 2007 si výrazně polepšilo Řecko, kam i přes vízovou povinnost přijíždí značný počet turistů. Následuje Čína, jež vytvořila podobné podmínky pro udělení víza ruským turistům jako Evropská unie. Novou nastupující destinací Ruska se stává Thajsko, které neukládá vízovou povinnost ruským občanům.

U všech evropských zemí se hodnoty příjezdů zvýšily, to může znamenat, že schengenská víza nejsou pro ruské turisty překážkou.

Zajímavostí je, že Kypr, jenž není v současné době plnohodnotným členem Schengenského prostoru, umožňuje zažádat o vízum přes internet. Ruští turisté tak nemusí cestovat na konzulát.

86 Rosturizm – Údaje o výjezdovém cestovním ruchu Ruska 2013 [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140229/>.
87 Travel.ru – Visa free [online], [cit. 2014-04-15]. Dostupné z WWW: <http://www.travel.ru/formalities/visa/visafree/>.

Vyjma Turecka, Thajska, Ukrajiny, Kypru a Egypta se v žebříčku vyskytují země s vízovou povinností. Například narůst příjezdů po vstupu do Schengenského prostoru do České republiky byl vyšší než růst příjezdů občanů Ukrajiny za uvedené období.

Tab. 13 Srovnání výjezdů ruských turistů dle vízové povinnosti cílových zemí v roce 2013

Země bez vízové povinnosti		**Země s vízovou povinností**	
Země	**Počet výjezdů**	**Země**	**Počet výjezdů**
Turecko	3 078 563	Řecko	1 175 629
Egypt	1 909 240	Čína	1 067 542
Thajsko	1 034 977	Španělsko	1 012 811
Kypr	579 702	Finsko	904 730
Ukrajina	400 388	Německo	830 907
Celkem	**7 002 870**	**Celkem**	**4 991 619**

Zdroj: Zpracováno dle Rosturizm[88].

Rusové cestují zejména do států s přístupem k moři a nejvyhledávanější jsou destinace pro letní dovolenou.

U ruských turistů je vliv vízové politiky jednotlivých států patrný. Zatímco státy jako Turecko a Egypt přilákají o mnoho více turistů než například Řecko, jež uplatňuje vízovou politiku Evropské unie.

V tabulce výše je nastíněno srovnání zemí s liberální vízovou politikou a zeměmi uplatňujícími přísnější podmínky pro vstup ruských turistů. Státy v prvním sloupci navštívilo přes 7 miliónu turistů, ostatní státy pouze necelých 5 miliónu ruských občanů.

Do států s volnější vízovou politikou vyjelo o 2 milióny turistů více než do druhé skupiny států. Lze se domnívat, že vízová politika u ruských turistů hraje významnou roli.

6.2 Čína

Mezi Čínou a Evropskou unií není podepsána žádná facilitační dohoda o usnadnění vízových povinností. Česká zastupitelství v Číně jsou umístěna v Pekingu, Šanghaji a Hong Kongu. Konzuláty jsou umístěny ve významných městech Číny, ale všechny jsou na východním pobřeží země.

V rámci společné vízové politiky je možné pro čínské občany žádat o česká schengenská víza i v dalších městech na základě bilaterálních dohod o zastupování České republiky v zahraničí.

Česká republika je zastupována Maďarskem ve městě Čchung-čching, jež leží ve středu Číny. Tento úřad slouží pouze občanům s trvalým pobytem v Čchung-čchingu či provinciích Sechuan, Yunnan, Guizhou, Gansu a Shaanxi.

88 Rosturizm – Údaje o výjezdovém cestovním ruchu Ruska 2013 [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140229/>.

Dále lze získat české krátkodobé vízum na zastupitelském úřadě Belgie ve městě Guangzhou ležícím nedaleko Hong Kongu. Úřad má místní příslušnost pro obyvatele provincie Fujian, Guangdong, Guangxi, Hainan a Yunnan.

Belgie zastupuje Českou republiku od prosince 2012, Maďarsko od května roku 2013.[89]

Společně s žádostí o vízum musí být zaplacen také správní poplatek, jenž je nevratný. Poplatek je fixně stanoven v korunách či v eurech, avšak je vybírán dle aktuálního kurzu v čínských juanech.

Ceník pro různé druhy víz je následující:

- Krátkodobé vízum typu A, C – 60 EUR (518 CNY).
- Krátkodobé vízum typu A, C pro děti mezi 6 až 12 lety – 35 EUR (302 CNY).
- Dlouhodobé vízum – 2500 Kč (868 CNY).

Žádost o vydání víza je pro čínské turisty vyřízena do 15 kalendářních dnů, v některých případech se prodlužuje na 30 až 60 dní. [90]

6.2.1 Povolení krátkodobých víz pro čínské turisty

Následující tabulka srovnává počet vydaných víz českými zastupitelskými úřady v Číně a příjezdy čínských turistů do České republiky.

Tab. 14 Srovnání vydaných víz na českých konzulátech s počtem čínských turistů v ČR

Rok	Počet vydaných víz	Počet turistů	Bez českého víza	Bez českého víza (%)
2008	8 090	53 108	45 018	84,77 %
2009	6 037	61 798	55 761	90,23 %
2010	7 666	79 186	71 520	90,32 %
2011	11 115	108 629	97 514	89,77 %
2012	12 317	145 409	133 092	91,53 %
2013	14 012	163 857	149 845	91,45 %

Zdroj: European Commission[91] a Český statistický úřad[92].

Česká republika je pro Čínské turisty zastávkou během pobytu v Evropě. Jak udává tabulka, tak počet turistů navštěvujících Českou republiku je výrazně vyšší než vydaná víza na českých konzulátech. Čínští turisté volí pro získání víza

89 Ministerstvo zahraničních věcí – Přehled zastupování ve třetích státech [online], [cit. 2013-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/zastupovani/prehled_zastupovani_ve_tretich_statech.html>.

90 Ministerstvo zahraničních věcí – Generální konzulát ČR v Šanghaji [online], [cit. 2013-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/shanghai/en/visa_and_consular_information/visa_application/visa_application_short_term_schengen.html>.

91 European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.

92 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

jinou zemi Schengenského prostoru a vízum využijí pro vstup do České republiky. Procento turistů cestujících s českým vízem se pohybuje každý rok na úrovni 10 %.

Následuje tabulka, jež podává obrázek o vydávání krátkodobých víz pro čínské turisty v dalších zemích Schengenského prostoru.

Tab. 15 Země s největším počtem udělených víz pro čínské turisty v roce 2013

Země	Počet vydaných víz	Počet turistů	Rozdíl	Počet zastupitelských úřadů
Francie	335 961	648 376	312 415	7
Itálie	333 705	514 543	180 838	3
Německo	268 404	409 232	140 828	4
Švýcarsko	103 758	464 238	360 480	3
Španělsko	79 097	214 619	135 522	3

Zdroj: European Commission[93] a The Word Bank[94].

V roce 2013 bylo vydáno státy Schengenské dohody celkem 1 434 418 krátkodobých víz pro čínské turisty.

Údaje uvedené v tabulce přesně odpovídají teorii, jež tvrdí, že čínští turisté navštěvují během cesty po Evropě více států. Potvrzením je nižší počet vydaných víz než příjezdů u všech zemí v tabulce. Turisté tak mohou být zapsání do statistik více zemí v průběhu svého pobytu v Evropě, což je potvrzením návštěvy více států Evropské unie.

Nejvíce povolení ke krátkodobému pobytu bylo vydáno francouzskými konzuláty, kterých je v Číně celkem 7. Podobný počet víz byl povolen Itálií.

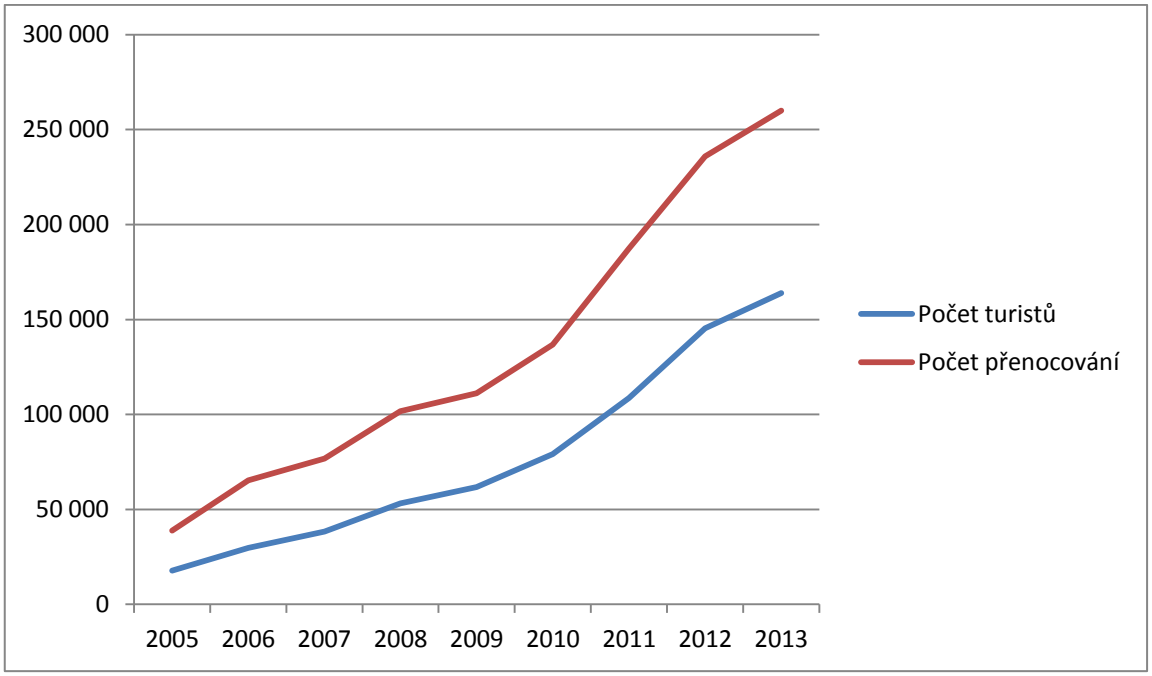
Největší rozdíl mezi vízy a příjezdy představuje Švýcarsko, jež se zejména díky poloze ve středu Evropy jeví jako vhodná výchozí destinace pro čínské cesty.

Z hlediska zkoumaných ukazatelů lze konstatovat, že při své cestě čínští turisté nejprve zamíří do známější země Evropy, jako je Francie, Itálie či Německo, a následně navštěvují okolní, méně známé státy (například Česká republika).

6.2.2 Hlavní ukazatele příjezdů čínských turistů do České republiky

Statistické sledování příjezdů čínských turistů započalo až v roce 2005, do té doby nebyly příjezdy monitorovány. Následující grafy popisují výkony čínských turistů v České republice.

93 European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.
94 The World Bank – International tourism [online], [cit. 2014-04-12]. Dostupné z WWW: <http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT>.

Obr. 10 Graf: Vývoj ukazatelů příjezdů čínských turistů do České republiky
Zdroj: Český statistický úřad[95].

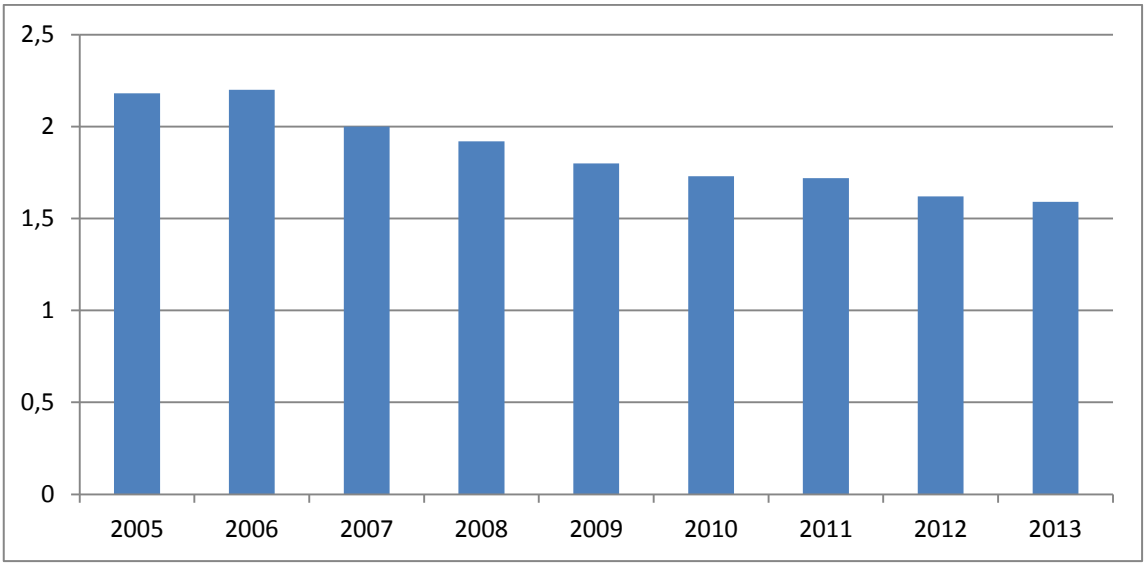
Česká republika se v posledních letech těší narůstající oblibě u čínských turistů. Znakem čínského výjezdového cestovního ruchu je velký rozmach, který se projevuje v nárůstu výjezdů do všech zemí světa.

Vývoj příjezdů do České republiky stále doprovází rostoucí trend, dokonce i v letech 2008 a 2009 nebyl růst poznamenán ekonomickou krizí či přistoupením České republiky k Schengenské dohodě.

Jak je možné vidět v grafu, počet turistů z Číny v České republice přibývá, nicméně doba pobytu se zkracuje. Zatímco počet čínských turistů vzrostl od roku 2005 asi desetkrát, tak počet přenocování se zvýšil pouze šestkrát.

I dle průměrného počtu přenocování čínských turistů v České republice, který je zobrazen v grafu níže, lze potvrdit tranzitní charakter České republiky.

95 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

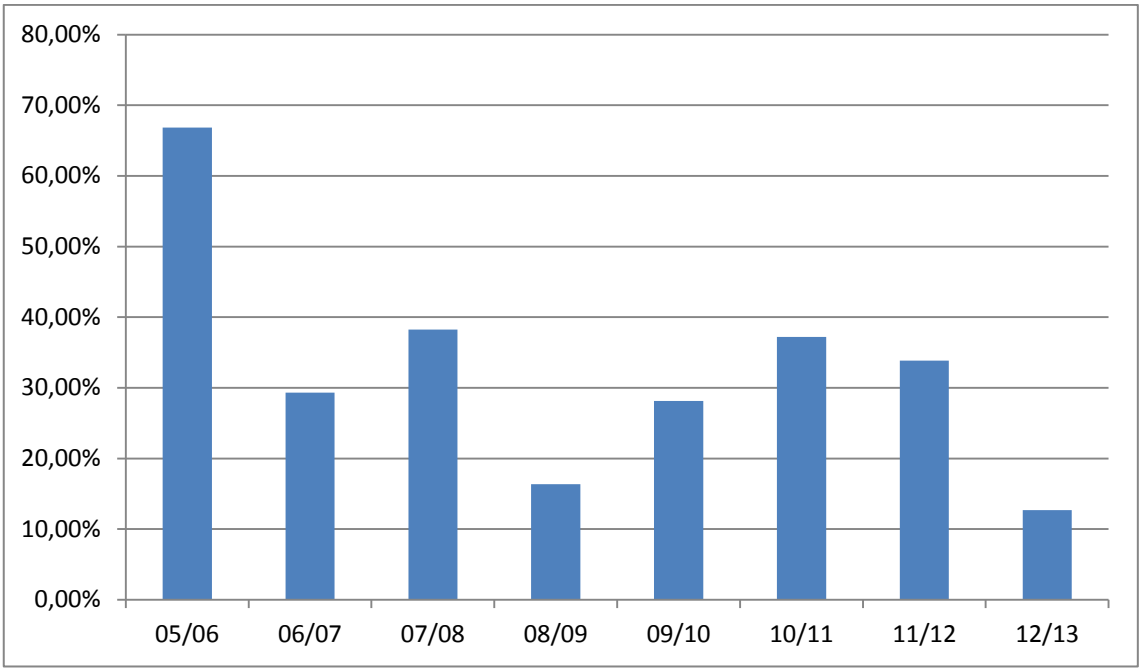

Obr. 11 Průměrný počet přenocování čínských turistů v České republice
Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[96].

Čínští turisté se řadí mezi země, u kterých se průměrný počet přenocování v České republice pohybuje okolo 2 nocí. Z tohoto hlediska vyplývá, že Česká republika znamená pro čínské turisty zastávku během cesty po Evropě. Běžná návštěva trvá asi 3 dny.

Doba pobytu během posledních let se nepatrně snižuje. V roce 2005 ukazatel dosahoval hodnot nad 2, ale v minulém roce byl na hodnotě 1,6 noci. Snížení podílu přenocování je možné vysvětlit nárůstem počtu států, které během cesty po Evropě čínští turisté navštíví.

96 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 12 Průměrné tempo růstu příjezdů čínských turistů do České republiky
Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[97].

Jak již bylo zmíněno v předešlém textu, příjezdy čínských turistů se každoročně zvyšují. Je možné pozorovat v grafu, že průměrné tempo růstu dosahuje hodnot nad 10 %.

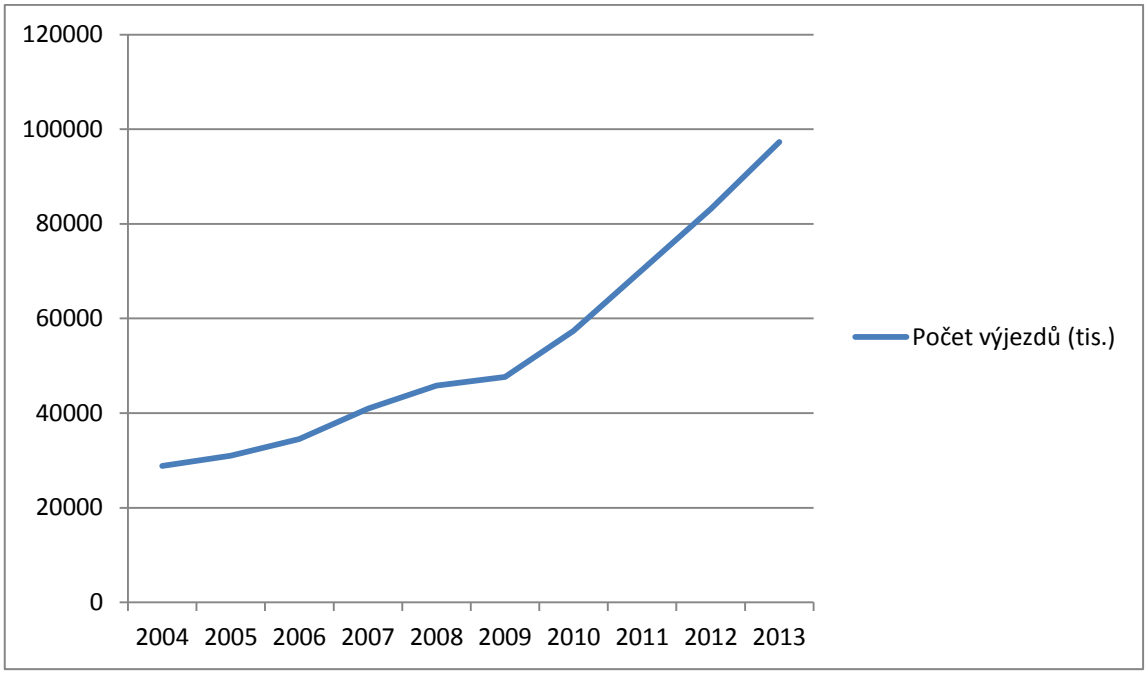
Největší nárůst příjezdů byl zaznamenán mezi roky 2005 a 2006, kdy příjezdy vzrostly o necelých 67 %. Průměrně se příjezdy čínských turistů zvyšují meziročně o 25-40 %.

Naopak nejmenší růst byl zaznamenán mezi roky 2008 a 2009, kdy zasáhla ekonomická krize a vstoupila v platnost schengenská víza. Nižšího růstu nabyly příjezdy čínských turistů mezi lety 2012 a 2013. V obou případech však byla hodnota ročního tempa růstu nad hranicí 10 %.

6.2.3 Výjezdy čínských turistů do zahraničí

Čína patří mezi nejrychleji rozvíjející se trh cestovního ruchu z hlediska mezinárodních výjezdů. Od roku 2004 se zvýšil počet výjezdů o téměř 70 miliónů turistů na dnešní hodnotu 97,3 miliónů vyjíždějících. Graf níže uvádí vývoj výjezdů čínských občanů do zahraničí.

97 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 13 Graf: Výjezdy čínských turistů do zahraničí
Zdroj: The Word Bank[98].

Tempo růstu výjezdů čínských turistů se pohybuje v rozmezí mezi 10 a 20 %. Nižší růst byl zaznamenán v roce 2005 (7,53 %) a také v roce 2009 (asi 4 %).

V roce 2012 byla Čína zemí s nejvyššími výdaji na zahraniční cesty. Čínští obyvatelé během svého pobytu v zahraničí utratili 102 miliard dolarů, zatímco v roce 2005 patřila Číně sedmá pozice. V roce 2012 vynaložil každý čínský turista v průměru 1048 dolarů na jednu zahraniční cestu. [99]

Hlavní výjezdové destinace Číny

Z hlediska vízové povinnost se o čínských občanech hovoří jako o turistech s tzv. „nejhorším pasem“. Toto označení vzniklo z důvodu velkého množství restrikcí pro cestování čínských turistů do zahraničí. Tabulka níže uvádí země s nejvyšší návštěvností čínských turistů v roce 2013 a informace o podmínkách vstupu pro čínské občany do těchto zemí.

98 The World Bank – International tourism [online], [cit. 2014-04-12]. Dostupné z WWW: <http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT>.
99 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

Tab. 16 Hlavní výjezdové destinace Číny v roce 2013

Země	Počet turistů	Vízum
Hong Kong	6 752 781	Exit-entry Permit na úřadu v Číně – asi 15 EUR
Thajsko	4 997 216	Při příletu – na 15 dní za 22 EUR
Jižní Korea	3 440 969	ANO – 22 EUR Bez víza pouze na ostrov Jeju (30 dní)
Macao	3 132 728	Exit-entry Permit na úřadu v Číně – asi 15 EUR
Tchaj-wan	2 815 741	Exit-entry Permit na úřadu v Číně – asi 15 EUR
Singapur	1 563 044	ANO – 22 EUR
Malajsie	1 476 636	ANO – 74 EUR
Japonsko	889 847	ANO – 90 dní 22 EUR
Vietnam	682 053	ANO – 58 EUR (možné vyřídit online)
Francie	648 376	ANO
USA	560 055	ANO – ZDARMA na 12 měsíců
Indonésie	539 853	Při příletu – na 30 dní za 18 EUR
Itálie	514 540	ANO
Austrálie	479 557	ANO – 88 EUR
Švýcarsko	464 238	ANO
Německo	409 232	ANO
Rusko	346 500	ANO – 30 dní za 37 EUR
Nový Zéland	288 097	ANO – 9 měsíců za 102 EUR
Filipíny	277 680	ANO – 3 měsíce za 22 EUR
VB	242 275	ANO – 6 měsíců za 100 EUR

Zdroje: Travel China Guide[100].

V tabulce je uveden seznam států s nejvyšším počtem příjezdů čínských turistů. Mezi nejnavštěvovanější území patří zvláštní správní oblasti Číny: Hong Kong, Macao a Tchaj-wan. Celkově do těchto oblastí vycestuje asi 13 miliónů čínských občanů.

Velká část čínských výjezdů směřuje do asijských států. První zemí v žebříčku mimo asijský kontinent je Francie, jež figuruje na desátém místě s necelými 700 tisíci příjezdy z Číny.

Seznam států dle počtu příjezdů se od roku 2007 výrazně nepozměnil. V tomto roce bylo na prvním místě Japonsko následované Jižní Koreou a Vietnamem. V roce 2007 byl žebříček tvořen výhradně státy asijskými, první evropskou zemí bylo Německo (8. místo).

Čínští turisté mají vízovou povinnost vůči všem státům v žebříčku. U některých však dochází k uvolnění těchto podmínek, například v rámci bilaterálních dohod.

100 Travel China Guide – China Outbound Tourism in 2013 [online], [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.travelchinaguide.com/tourism/2013statistics/outbound.htm>.

Pro cestování do zvláštních správních oblastí Číny postačuje povolení „Exit-entry“, které lze vyřídit na čínských úřadech, cena za vyřízení se pohybuje okolo 15 EUR.

Většina správních poplatků za vyřízení víza je pro čínské turisty nižší než poplatek za Schengenské vízum. Vyšší náklady představuje Malajsie, Austrálie, Nový Zéland a Velká Británie. U Velké Británie jsou pravděpodobně poplatky vyšší kvůli delší možné době pobytu.

Čína uzavřela se Spojenými státy americkými dohodu o uvolnění vízových podmínek, díky které mohou čínští turisté bezplatně obdržet turistické vízum na dobu 12 měsíců.

Bez víza mohou občané Číny vycestovat a pobývat na ostrově Jeju v Jižní Korey, a to maximálně po dobu 30 dní. Další uvolnění podmínek představuje online žádost o vietnamské vízum, nicméně cena vyřízení žádosti je podobná poplatku za krátkodobé vízum do Evropy.

Následující tabulka uvádí srovnání zemí s podobnými vízovými podmínkami jako Schengenské státy a zemí s liberálnější vízovou politikou vůči Číně.

Tab. 17 Srovnání výjezdů čínských turistů do zemí Schengenu a ostatních států v roce 2013

Země s mírnější vízovou politikou		**Země Schengenského prostoru a státy s podobnou politikou**	
Země	**Počet výjezdů**	**Země**	**Počet výjezdů**
Hong Kong	6 752 781	Malajsie	1 476 636
Thajsko	4 997 216	Francie	648 376
Jižní Korea	3 440 969	Itálie	514 540
Macao	3 132 728	Austrálie	479 557
Tchaj-wan	2 815 741	Švýcarsko	464 238
Celkem	**21 130 435**	**Celkem**	**3 583 347**

Zdroj: Travel China Guide[101].

Mezi státy s volnější vízovou povinností pro čínské turisty patří zejména státy a zvláštní správní oblasti Číny, které leží v její blízkosti. Naopak jako země, které uplatňují podobné podmínky vstupu jako státy Schengenské dohody, lze označit Malajsii a Austrálii.

Rozdíl v příjezdech občanů Číny do těchto dvou skupin států je obrovský (téměř 18 miliónu turistů). Zatímco státy s přísnějším vízovým režimem navštívilo v roce 2013 přes 3,5 miliónu turistů, tak do zemí s mírnějšími podmínkami zamířilo více než 21 miliónu Číňanů.

I když je tento rozdíl ve výjezdech čínských občanů značný, hlavním důvodem však pravděpodobně nebude nastavená vízová politika jednotlivých států, nýbrž vzdálenost a dlouhé cestování do Evropy, potažmo ostatních vzdálených částí světa. Příjezdy do České republiky mohou být ovlivněny absencí přímého

101 Travel China Guide – China Outbound Tourism in 2013 [online], [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.travelchinaguide.com/tourism/2013statistics/outbound.htm>.

leteckého spojení. Při cestě do České republiky tak musí čínský turista nejdříve navštívit jinou zemi Schengenského prostoru.

6.3 Ukrajina

Evropská unie uzavřela s Ukrajinou smlouvu o usnadnění udělování krátkodobých víz v roce 2008. Dohoda upravuje podobné body jako facilitační dohoda s Ruskem, tj. výše správního poplatku, lhůta vyřízení žádosti, osvobození od vízových poplatků a podmínky pro vydávání víz.

Občané Ukrajiny mohou o vízum zažádat na zastupitelských úřadech České republiky v Kyjevě, Doněcku a Lvově. Konzuláty jsou umístěny na východě, severu a západě země. Obyvatelé jižní části Ukrajiny musí pro získání víza cestovat více než 5 hodin.

Správní poplatky za vyřízení víza jsou pro ruské turisty následující:

- Krátkodobé vízum typu A, C – 35 EUR.
- Krátkodobé vízum typu A, C express – 70 EUR.

O udělení víza se rozhoduje v lhůtě 10 kalendářních dní, u naléhavých případů lze dobu zkrátit na minimálně 2 pracovní dny. Žadatel je povinen podat žádost osobně. [102]

6.3.1 Povolení krátkodobých víz pro ukrajinské turisty

Tabulka níže podává údaje o cestování ukrajinských turistů do České republiky, hlavní pozornost je kladena na využití vydaných víz českými zastupitelskými úřady na Ukrajině.

102 Ministerstvo zahraničních věcí – Visa fee schedule [online], [cit. 2013-04-15]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/en/information_for_aliens/general_visa_information/visa_fee_schedule/index.html>.

Tab. 18 Srovnání vydaných víz na českých konzulátech s počtem ukrajinských turistů v ČR

Rok	Počet vydaných víz	Počet turistů	Bez českého víza	Bez českého víza (%)
2008	99 305	76 126	-23 179	-30,45 %
2009	87 612	76 419	-11 193	-14,65 %
2010	110 966	104 060	-6 906	-6,64 %
2011	103 307	109 439	6 132	5,60 %
2012	73 927	125 929	52 002	41,30 %
2013	78 623	137 067	58 444	42,64 %

Zdroj: European Commission[103] a Český statistický úřad[104].

Počty udělených víz vykazují nepravidelný vývoj. Povolená víza rostla pouze v roce 2010 a v roce 2010, v ostatních letech klesají. Vše může být důsledkem snižujícího se zájmu ukrajinských turistů o Českou republiku či využití schengenských víz jiného státu.

Jelikož počet ubytovaných turistů v České republice roste, může se jednat spíše o využívání schengenských víz jiného státu.

V letech 2008 až 2010 bylo uděleno více víz, než bylo přijíždějících turistů. Příčinou mohla být ekonomická krize, ukrajinští turisté sice měli vyřízená víza, avšak kvůli ušetření peněz se na cestu nevydali.

Od roku 2012 je podíl turistů cestujících na krátkodobé vízum jiného členského státu 40 %, což by mohlo znamenat běžnou úroveň pro následující roky. Vývoj může být způsoben nevstřícnou vízovou politikou České republiky či využitím stejného víza pro opětovnou návštěvu země.

Tabulka níže uvádí státy, ve kterých ukrajinští turisté získávají nejčastěji schengenské vízum.

103 European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.
104 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Tab. 19 Země s největším počtem udělených víz pro ukrajinské turisty v roce 2013

Země	Počet vydaných víz	Počet turistů	Rozdíl	Počet zastupitelských úřadů
Polsko	517 725	6 991 778	6 474 053	7
Řecko	201 858	201 538	-320	3
Maďarsko	150 697	1 900 469	1 749 772	3
Německo	104 800	376 316	271 516	1
Španělsko	104 692	119 730	15 038	1
Slovensko	82 275	571 266	488 991	2

Zdroj: European Commission[105] a State Statistics Service of Ukraine[106].

V roce 2013 bylo vydáno celkem 1 535 407 schengenských víz pro obyvatele Ukrajiny. Jelikož počet turistů přijíždějících na území Schengenu výrazně převyšuje množství víz, je možné konstatovat, že ukrajinští turisté navštěvují v době platnosti víza schengenský prostor vícekrát.

Největší počet ukrajinských občanů míří na svých cestách do sousedních zemí. Jak již bylo zmíněno, počet turistů výrazně převyšuje množství udělených víz, pouze na případu Řecka tomu tak není. Pravděpodobně díky ostrovnímu charakteru Řecka se počty výrazně neliší. Turisté z Ukrajiny, jež přijedou do Řecka, již dále necestují po ostatních státech Schengenu.

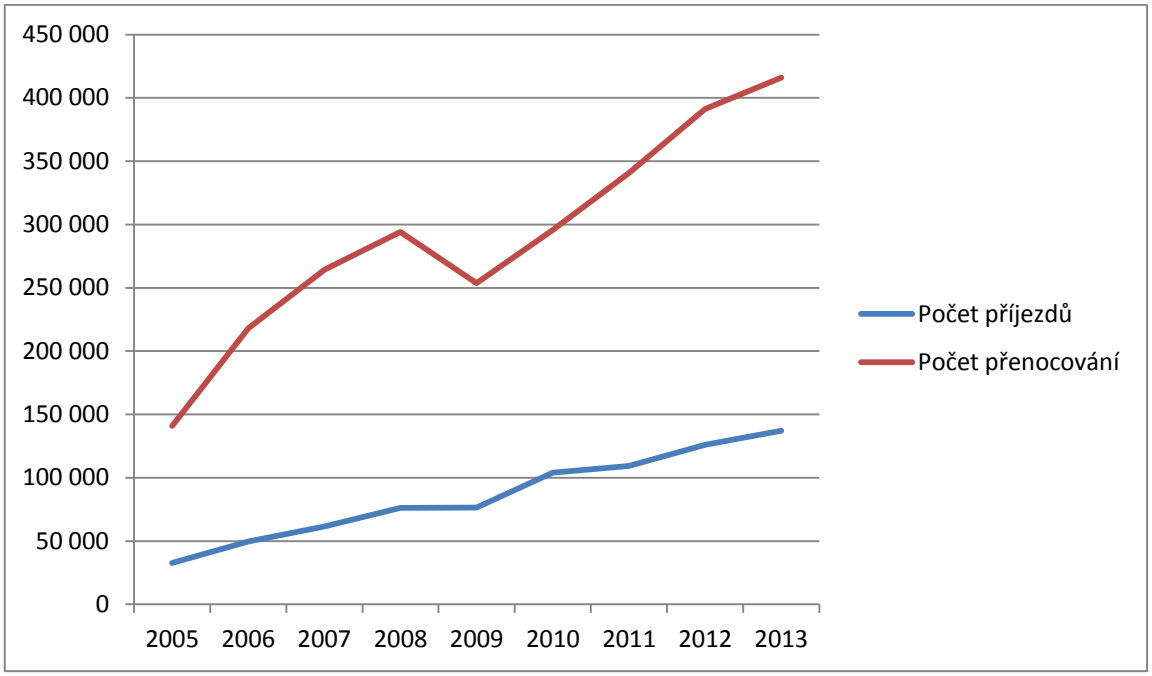
Nejvíce žádostí o vízum obdržely zastupitelské úřady Polska. Je to především z důvodu zřízení velkého počtu polských konzulátů na Ukrajině. Na ostatních konzulátech se žádosti nepodávají tak hojně.

6.3.2 Hlavní ukazatele příjezdů ukrajinských turistů do České republiky

Podíl Ukrajiny na příjezdech České republiky v posledních letech roste. Zatímco v roce 2007 nefigurovala Ukrajina mezi 15 zeměmi s nejvyšším počtem příjezdů, tak v roce 2013 jí patřila 14. příčka.

Počet příjezdů v roce 2013 byl 137 067. Od roku 2005 došlo ke zvýšení o více jak 100 tisíc turistů. Současně narůstá i počet přenocování, který se zvýšil zhruba třikrát. Tempo růstu příjezdů je stejně jako u ostatních zemí vyšší než tempo růstu počtu přenocování.

105 European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.
106 State Statistics Service of Ukraine – Citizen sof Ukraine who travelled abroad in 2013 [online], [cit. 2014-04-19]. Dostupné z WWW: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/tyr/tyr_e/vigw2013_e.htm>.

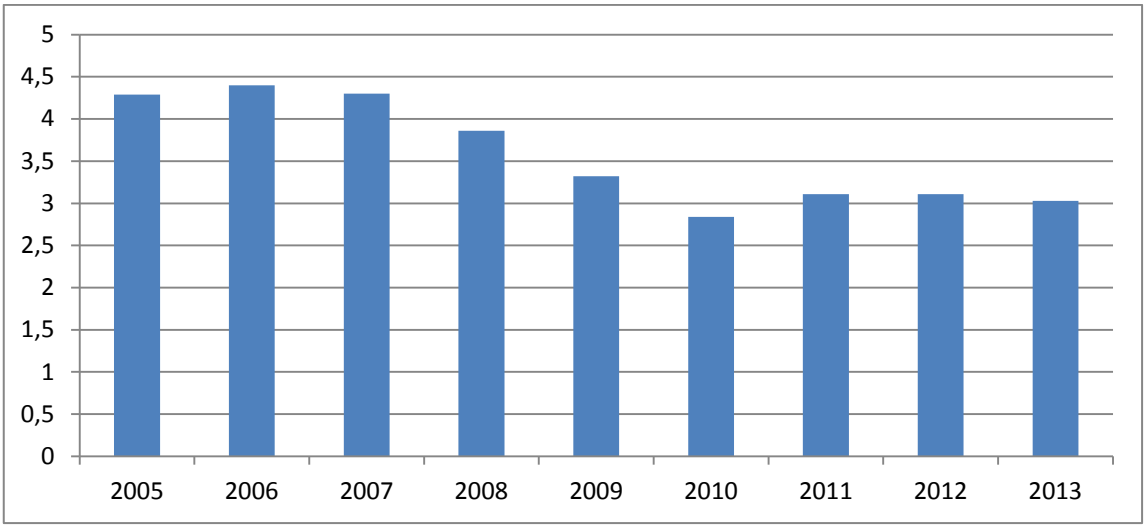

Obr. 14 Graf: Vývoj ukazatelů příjezdů ukrajinských turistů do České republiky
Zdroj: Český statistický úřad[107].

I přes několikanásobné zvýšení ukazatelů došlo během sledovaného období k dočasným krizím vývoje hodnot. Nicméně stále je Česká republika mezi občany Ukrajiny oblíbená a lze předpokládat další růst příjezdů.

Křivka počtu příjezdů vykazuje téměř lineární tvar. Mezi lety 2008 a 2009 počet přijíždějících turistů díky ekonomické krizi i vízové politice Evropské unie stagnoval, avšak dopad se projevil především na snížení počtu přenocování. Vývoj průměrného počtu přenocování ukrajinských turistů v České republice uvádí následující graf.

107 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

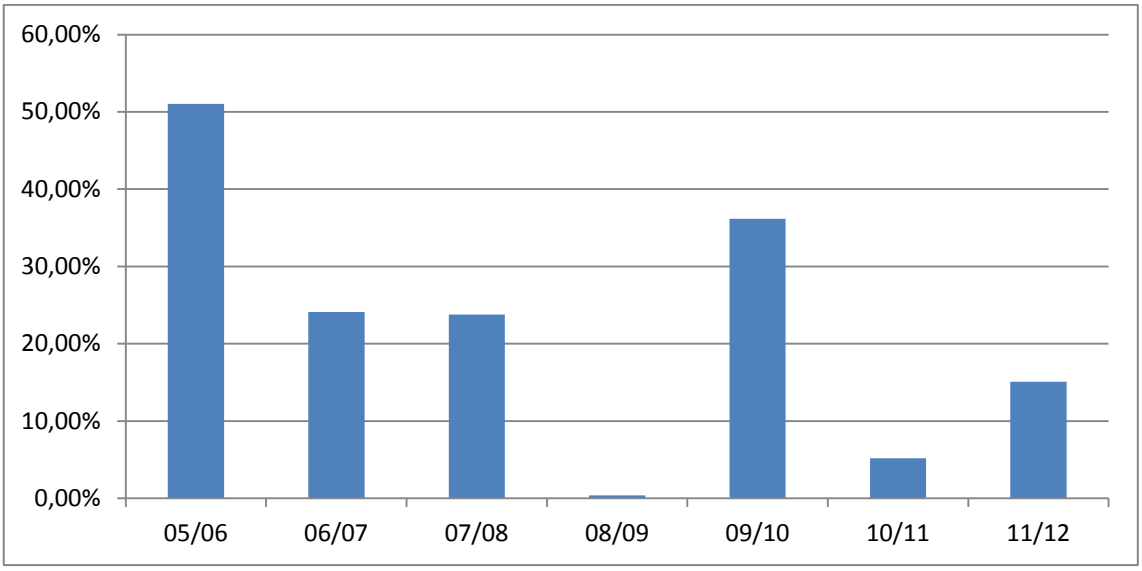
Obr. 15 Graf: Průměrný počet přenocování ukrajinských turistů v České republice
Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu [108].

Ukrajina patří mezi země, jejíž průměrný pobyt v České republice je nad republikovým průměrem. Svými charakteristikami se spotřební chování ukrajinských turistů podobá těm ruským.

Mezi roky 2005 a 2008 průměrná doba pobytu dosahovala hodnot nad 4 přenocováními, nicméně následoval pokles až na hodnoty nižší než 3 noci v roce 2010. V posledních třech letech se ukazatel mírně zvýšil a pohybuje se nad hranicí 3 nocí.

V dalším grafu je zobrazen vývoj příjezdů ukrajinských turistů do České republiky na ukazateli průměrného tempa růstu příjezdů.

108 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 16 Graf: Průměrné roční tempo růstu příjezdů ukrajinských turistů do České republiky
Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[109].

Počty příjezdů ukrajinských turistů do České republiky se každoročně zvyšují, nicméně v roce 2009 příliv turistů spíše stagnoval. V tomto roce došlo pouze k 0,38% nárůstu.

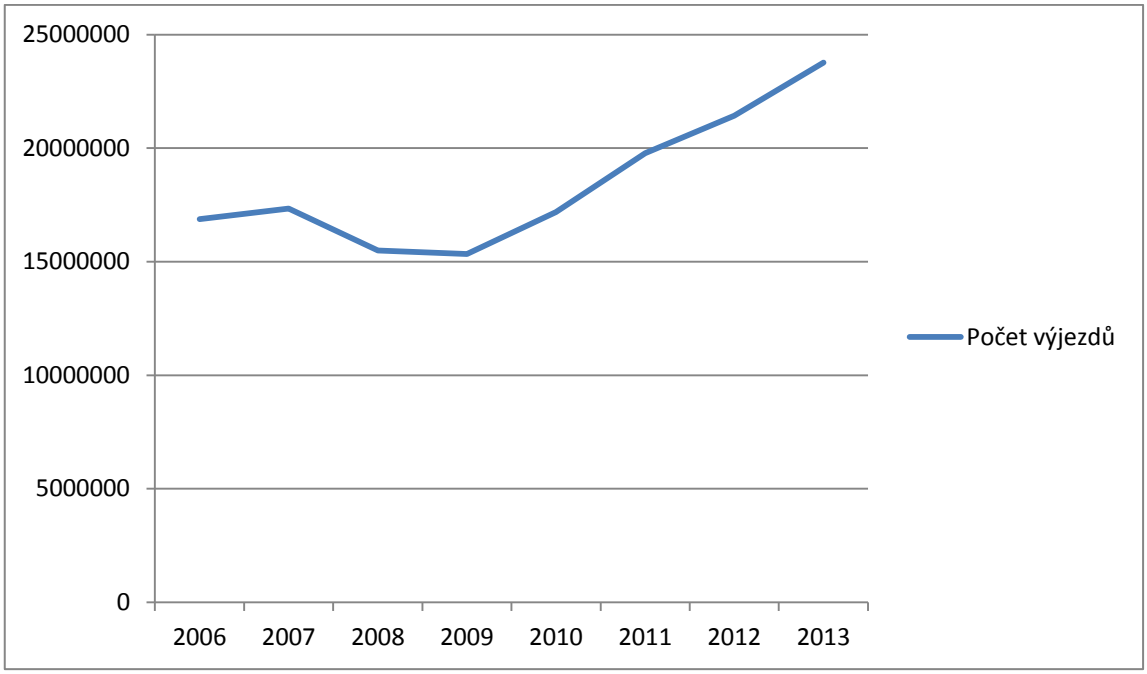
Nejvyšší roční přírůstek ukrajinských turistů byl zaznamenán v roce 2006, kdy se jejich počet zvýšil o více než polovinu. Naopak nejmenší nárůst, vyjma roku 2009, byl dosažen v letech 2011 (asi 5 %) a 2013 (necelých 9 %).

Ve zbylých letech se meziročně příjezdy zvyšovaly v rozmezí 15-37 %.

6.3.3 Výjezdy ukrajinských turistů do zahraničí

Vývoj celkových výjezdů Ukrajiny bude přiblížen na následujícím grafu, jenž ukazuje vývoj roku 2006, kdy bylo dosaženo téměř 17 miliónů výjezdů. V minulém roce vyjelo necelých 24 miliónů ukrajinských občanů, což představuje nárůst zhruba 7 miliónů výjezdů.

109 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Obr. 17 Graf: Výjezdy ukrajinských turistů do zahraničí
Zdroj: The Word Bank[110].

Na vývoji výjezdů Ukrajiny je v roce 2008 viditelný propad, kdy meziroční pokles byl vyšší než 10 %. V roce 2009 následoval mírný pokles vyjíždějících turistů – asi 1 %. V ostatních letech vždy přibývalo turistů, průměrné roční přírůstky se pohybovaly v rozmezí 8-15 %, kromě roku 2007 (pouze 3 %).

Celkové výdaje ukrajinských turistů v roce 2012 vyšplhaly na sumu 5,54 miliard dolarů, ukrajinský turista tak během návštěvy jiných zemí utratil částku 233 dolarů. [111]

Hlavní výjezdové destinace Ukrajiny

Nejvíce navštěvované státy ukrajinskými turisty v roce 2013 uvádí tabulka níže. Mezi významné cílové destinace ukrajinských turistů patří zejména sousední státy a ostatní státy Evropy.

110 The World Bank – International tourism [online], [cit. 2014-04-12]. Dostupné z WWW: <http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT>.
111 UNWTO - Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.

Tab. 20 Hlavní výjezdové destinace Ukrajiny v roce 2013

Země	Počet turistů	Vízum
Polsko	6 991 778	ANO
Rusko	6 140 406	NE
Moldávie	2 395 258	NE – do 90 dnů
Maďarsko	1 900 469	ANO
Bělorusko	1 738 907	NE
Rumunsko	791 845	ANO
Turecko	573 840	NE – do 60 dnů
Slovensko	571 266	ANO
Německo	376 316	ANO
Egypt	336 173	Při příletu – na 30 dní za cenu 15 USD
SAE	210 772	ANO – na 30 dní za cenu 75 USD
Řecko	201 538	ANO
Itálie	191 616	ANO
Česká republika	170 114	ANO
Izrael	124 057	NE do 90 dnů

Zdroje: SkyTravel[112] a State Statistics Service of Ukraine[113].

Jako nejnavštěvovanější zemi uvádí tabulka Polsko s asi 7 milióny příjezdy ukrajinských turistů, následované Ruskem (6,2 miliónu turistů). Další státy nejsou zdaleka tak navštěvovány jako zmíněné země.

Na předních pozicích dle počtu příjezdů ukrajinských turistů v roce 2013 lze najít především sousední státy Ukrajiny, mezi které se dostalo pouze Turecko.

Složení nejnavštěvovanějších zemí se od roku 2007 výrazně nepozměnilo. Došlo pouze ke změně pořadí jednotlivých států, dále se mezi oblíbené destinace v roce 2013 zařadilo Řecko a Spojené arabské emiráty.

Vliv vízové povinnosti na cestování ukrajinských turistů není jednoznačný. Polsko, člen Schengenského prostoru, je i přes povinnost obdržet vízum nejvíce navštěvované.

Naopak pro pobyt v Rusku a Bělorusku postačuje občanům Ukrajiny platný cestovní pas, stejně tak k pobytu v Moldávii, Turecku a Izraeli, u těchto zemí je však doba pobytu omezena na 90 dnů (60 dnů v případě Turecka). Egypt umožňuje pro ukrajinské turisty vyřízení víza při příletu, cena víza s platností 30 dní je 15 dolarů.

Mezi ostatní navštěvované státy patří zejména země Schengenského prostoru a Spojené arabské emiráty, které uplatňují přísnou vízovou politiku vůči Ukrajině – vízum stojí 75 dolarů a má platnost 30 dní.

112 SkyTravel – The list of Visa-free coutries [online], [cit. 2014-04-19]. Dostupné z WWW: <http://skytravel.kiev.ua/eng/skynews/news/598.html>.

113 State Statistics Service of Ukraine – Citizen sof Ukraine who travelled abroad in 2013 [online], [cit. 2014-04-19]. Dostupné z WWW: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/tyr/tyr_e/vigw2013_e.htm>.

Tabulka uvedena níže srovnává množství turistů cestujících do zemí bez vízové povinnosti s počtem výjezdů do oblastí uplatňujících schengenská pravidla či přísnější podmínky.

Tab. 21 Srovnání výjezdů ukrajinských turistů dle vízové povinnosti cílových zemí v roce 2013

Země s mírnější vízovou politikou		**Země s vízovou povinností**	
Země	**Počet výjezdů**	**Země**	**Počet výjezdů**
Rusko	6 140 406	Polsko	6 991 778
Moldávie	2 395 258	Maďarsko	1 900 469
Bělorusko	1 738 907	Rumunsko	791 845
Turecko	573 840	Slovensko	571 266
Egypt	336 173	Německo	376 316
Celkem	**11 184 584**	**Celkem**	**10 631 674**

Zdroj: Zpracováno dle State Statistics Service of Ukraine[114].

Z výsledků srovnání jednotlivých skupin států lze usoudit, že obě skupiny zemí dosahují podobných příjezdů ukrajinských turistů. Asi o 0,5 miliónu příjezdů víc vytvořila skupina států bez vízové povinnosti, což ve srovnání s celkovými výjezdy Ukrajiny je zanedbatelné množství.

Z tohoto šetření není zcela jasné, zda se ukrajinští turisté při výběru cílové destinace rozhodují dle vízové povinnosti. Pro výjezdy ukrajinských turistů jsou důležité především vazby na určitou zemi.

114 State Statistics Service of Ukraine – Citizen sof Ukraine who travelled abroad in 2013 [online], [cit. 2014-04-19]. Dostupné z WWW: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/tyr/tyr_e/vigw2013_e.htm>.

7 Vyhodnocení výsledků

Vyhodnocení výsledků má dvě části. Nejprve bude představena prognóza vývoje příjezdů sledovaných států do České republiky bez uplatňované vízové politiky. Na závěr kapitoly budou shrnuty dosažené výsledky praktické části.

7.1 Prognóza vývoje incomingu České republiky bez vízové politiky Evropské unie

Předpověď situace incomingu České republiky bez uplatňovaných víz bude přiblížena dle uvedené metodiky hodnocení dopadu vízové politiky Evropské unie.

Vývoj bude simulován na základě záměny tempa růstu příjezdů do České republiky a tempa růstu celkových výjezdů vybrané země mezi roky 2008 a 2009.

Nejprve je nutné porovnat zmíněné ukazatele u sledovaných zemí a určit pozitivní či negativní vliv na příjezdy daného státu do České republiky, vše uvádí tabulka níže.

Tab. 22 Porovnání ukazatelů pro prognózu situace bez vízové politiky

Země	Tempo růstu příjezdů do České republiky 08/09	Tempo růstu celkových výjezdů 08/09
Rusko	-21,83 %	-6,03 %
Čína	16,36 %	3,95 %
Ukrajina	0,38 %	-1,06 %

Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[115].

Na základě porovnání hodnot lze konstatovat, že negativního vlivu bylo dosaženo pouze u Ruska. Čína a Ukrajina mají tempo růstu příjezdů do České republiky ve sledovaném období vyšší než tempo růstu celkových výjezdů, což naznačuje pozitivní vliv vízové politiky Evropské unie na příjezdy do České republiky.

Neboli příjezdy do České republiky u občanů Číny a Ukrajiny rostly rychleji než celkové výjezdy země v daném roce.

Jedinou ze sledovaných zemí, u které je viditelný negativní dopad vízové politiky, je Rusko. Mezi roky 2008 a 2009 bylo dosaženo vyššího propadu příjezdů ruských turistů do České republiky než činil úbytek celkových výjezdů ruských občanů do zahraničí.

Následně je možné vyhodnotit ekonomický dopad vízové politiky Evropské unie na příjezdy vybraných států. Předpověď situace bude začínat rokem 2008, jenž bude představovat základnu pro další výpočty.

115 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Sloupec tempa růstu využívá pro prognózu počtu turistů v roce 2009 tempo růstu celkových výjezdů Ruska, v dalších letech jsou použity průměrné roční přírůstky příjezdů do České republiky.

Důležitý je zejména poslední sloupec – rozdíl mezi skutečnými příjezdy a modelovou situací bez existence vízové povinnosti při cestě do České republiky. Následující tabulka znázorňuje rozdíl mezi dnešní situací a pravděpodobnou situací bez víz u Ruska.

Tab. 23 Prognóza situace příjezdů ruských turistů bez vízové politiky

Rok	Tempo růstu	Reálný počet turistů	Prognóza počtu turistů	Rozdíl
2008	-	418 184	-	-
2009	-6,03 %	326 895	392 968	66 073
2010	26,85 %	414 671	498 480	83 809
2011	34,81 %	559 021	672 001	112 980
2012	24,17 %	694 138	834 424	140 286
2013	9,36 %	759 138	912 526	153 388

Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[116].

Dle prognózy by v roce 2013 bylo dosaženo na téměř 913 tisíc příjezdů ruských turistů, což ve srovnání se skutečným počtem turistů představuje rozdíl více než 150 tisíc turistů.

Celkový rozdíl mezi reálným množstvím turistů přijíždějících do České republiky a vypočítanou předpovědí je 556 536. Průměrně každý rok přichází Česká republika o více než 110 tisíc turistů z Ruska v důsledku vízové politiky Evropské unie.

V průměru utratí ruský turista při zahraničních cestách dle UNWTO 895 dolarů. Finanční ztráta způsobená nevstřícnou vízovou politikou činí od vstupu České republiky do Schengenského prostoru 9 885 785 143 Kč. [117]

Následovat bude analýza zemí s pozitivním dopadem vízové politiky na příjezdy České republiky. Jako první bude představena situace u čínských turistů.

116 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.
117 Přepočet dle kurzu ČNB ze dne 17. 4. 2014 – 19,8470 Kč/USD.

Tab. 24 Prognóza situace příjezdů čínských turistů bez vízové politiky

Rok	Tempo růstu	Reálný počet turistů	Prognóza počtu turistů	Rozdíl
2008	-	53 108	-	-
2009	3,95 %	61 798	55 206	-6 592
2010	28,14 %	79 186	70 739	-8 447
2011	37,18 %	108 629	97 041	-11 588
2012	33,86 %	145 409	129 898	-15 511
2013	12,69 %	163 857	146 378	-17 479

Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[118].

Předpověď udává, že v důsledku zavedení jednotných schengenských víz navštívilo Českou republiku od roku 2008 o celkem 59 617 čínských turistů více než množství vypočítané prognózou. Průměrně přinesla společná vízová politika České republice zvýšení příjezdů z Číny asi 12 tisíc turistů ročně.

V situaci bez společných víz by Českou republiku navštívilo v roce 2013 pouze 146 378 čínských turistů, což je ve srovnání se skutečnou situací o téměř 18 tisíc turistů méně.

Výdaje na zahraniční cestu se pohybují u čínského turisty okolo 1048 USD. Od připojení k Schengenskému prostoru přinesla vízová politika Evropské unie České republice příjmy z příjezdů čínských turistů v hodnotě 1 240 013 092 Kč.[119]

Dále následuje předpověď příjezdů ukrajinských turistů, hlavní údaje jsou uvedeny v následující tabulce.

118 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.
119 Přepočet dle kurzu ČNB ze dne 17. 4. 2014 – 19,8470 Kč/USD.

Tab. 25 Prognóza situace příjezdů ukrajinských turistů bez vízové politiky

Rok	Tempo růstu	Reálný počet turistů	Prognóza počtu turistů	Rozdíl
2008	-	71 126	-	-
2009	-1,06 %	76 419	70 372	-6 047
2010	36,17 %	104 060	95 826	-8 234
2011	5,17 %	109 439	100 780	-8 659
2012	15,07 %	125 929	115 967	-9 962
2013	8,84 %	137 067	126 219	-10 848

Zdroj: Zpracováno dle Českého statistického úřadu[120].

Jak již bylo zmíněno, vízová politika měla na příjezdy ukrajinských turistů pozitivní vliv. Celkově přijelo do České republiky od roku 2008 o 43 750 ukrajinských občanů více, než naznačuje předpověď situace bez uplatňovaných společných víz. Díky vízové politice přijíždí z Ukrajiny každý rok o téměř 9 tisíc turistů více.

V roce 2013 přicestovalo do České republiky 137 067 občanů Ukrajiny, oproti předpovědi je tato hodnota vyšší o necelých 11 tisíc turistů.

Ukrajinský turista utratí během zahraniční cesty asi 233 USD, v celkovém součtu přinesla České republice uplatňovaná vízová politika 202 315 357 Kč.[121]

Celková ztráta z příjezdů sledovaných zemí, způsobená v důsledku vstupu České republiky do Schengenského prostoru, činí 8 443 456 694 Kč. Tento rozdíl je vytvořen především velkou návštěvností ruských turistů, kterých do České republiky přijíždí mnohem více než turistů z ostatních zkoumaných zemí.

7.2 Shrnutí výsledků

Výsledky analytické části práce neukazují jednoznačný dopad vízové politiky Evropské unie na incoming České republiky.

U ruských turistů převládá negativní vliv vízové politiky, vše potvrzují uvedené analýzy i názory odborníků. Jasným důkazem vlivu víz je propad příjezdů do České republiky po zavedení vízové povinnosti pro Rusko v roce 2000. Ruští občané obecně vnímají právě víza jako největší překážku pro cestování do České republiky právě.

Dle srovnání vydaných víz a množství přijíždějících ruských turistů lze vyvodit fakt, že Rusové cestují do České republiky na vízum vydané českým konzulátem, nicméně procento cizinců cestujících na vízum jiné země se v posledních letech zvyšuje.

Evropská unie uzavřela facilitační dohodu s Ruskem, která má zjednodušit vzájemné vízové podmínky. V rámci Schengenského prostoru však existují státy,

120 Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.
121 Přepočet dle kurzu ČNB ze dne 17. 4. 2014 – 19,8470 Kč/USD.

jenž uplatňují mírnější vízové podmínky než Česká republika. Jak uvádí předseda Asociace cestovních kanceláří Viliam Sivek: „máme-li být konkurenceschopní oproti nabídce ostatních zemí EU, je třeba okamžitě zkrátit dobu vyřizování víz na našich ambasádách. V případě Španělska či Řecka je standardní doba vyřízení víz tři dny, u nás je to pouze za příplatek“. [122]

To potvrzují výsledky analytické části práce. Mezi státy uplatňující mírnější vízové podmínky se dle počtu udělených víz občanům Ruska řadí Finsko, Španělsko a Řecko.

Mezi ruskými turisty panuje názor, že je složité získat české vízum. V důsledku toho se ruští turisté na české konzuláty neobracejí, ale podávají si žádost na konzulátech jiných států.

Jak uvádí Ing. Mojmír Mikula, bývalý ředitel zahraničního zastoupení agentury CzechTourism v Moskvě, „pravdou je, že země jako Řecko, Španělsko nebo Finsko vydávají víza o trochu méně formálním procesem než Česká republika, která dodržuje velmi přesně postup daný Evropskou unií. Dle informací Ministerstva zahraničních věcí jsou však tyto země v EU „na pranýři", právě pro nedodržení striktního vízového postupu“. [123]

Ve srovnání s ostatními státy Schengenského prostoru uplatňuje Česká republika méně vstřícnou vízovou politiku, která je ovšem v plném souladu s legislativou Evropské unie. Země s liberálnější politikou naopak smluvenou legislativu nedodržují.

Hlavní ukazatele příjezdů ruských turistů do České republiky se po vstupu do Schengenského prostoru snížily, nelze však jako příčinu označit výhradně vízovou politiku. Na propad příjezdů měla vliv především ekonomická krize a také oslabení rublu vůči euru, kdy došlo k více než 20% oslabení.

V důsledku zavedení schengenských víz lze pozorovat snížení průměrného počtu přenocování, příčinou je především rozložení nocí mezi více států Schengenského prostoru. Ruští turisté si v poslední době oblíbili zájezdy do Prahy v kombinaci s dalšími významnými městy Evropy, jako Paříž, Vídeň, či Mnichov.

Na výběr cílové destinace ruských turistů má vliv vízová povinnost, což je patrné na hlavních výjezdových destinacích. Mezi nejoblíbenější země ruských turistů patří zejména ty, jež uplatňují mírnější podmínky pro udělení víz – Turecko a Egypt. Rusové také obecně více navštěvují státy s nižšími administrativními nároky na vyřizování víz.

U ruských občanů, jako u jediné sledované země, bylo dosaženo ztráty z uplatňované vízové politiky. Získané výsledky potvrzují skutečnost, že vízová politika vůči ruským turistů je nevstřícná.

Pro ruské turisty je dle všech provedených analýz vízová politika překážkou pro cestování do České republiky a představuje faktor, jenž snižuje výkony příjezdů ruských turistů do České republiky.

---

122 Do Česka letos přijede o 100 000 méně ruských turistů [online], [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW: <http://www.cotmedia.cz/newsletter-cot/#online>.

123 Mojmír Mikula: je čas věnovat se ruskému on-line prostředí [online], [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW: <http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=1040817653&srchtxt=Mojm%EDr+Mikula%3A+je+%E8as+v%ECnovat+se+rusk%E9mu+on-line+prost%F8ed%ED>.

U čínských občanů je situace odlišná. Pro vstup na území České republiky využívají turisté výhradně vízum jiného státu. Z tohoto hlediska je možné označit vízovou politiku za přínos, jelikož zavedení jednotných víz pro všechny státy společného území Evropy odstraňuje náležitosti na získání dalších povolení k pobytu v České republice a čínským turistům přináší snížení nároků na administrativní náležitosti cestování.

Žádosti čínských turistů o schengenská víza jsou směřovány zejména na konzuláty významnějších států Evropy, například Francie, Itálie či Německo. Součástí pobytu v těchto zemích je vždy návštěva okolních států. Díky společným vízům tak odpadají další vízové bariéry pro návštěvu České republiky.

Počet čínských turistů i počet jejich přenocování v České republice nezaznamenal od roku 2005 žádný pokles, nýbrž stále dosahují růstu. I tento fakt je z hlediska významu vízové politiky Evropské unie pozitivní.

Pro čínské občany neexistuje mnoho států, které by umožňovaly příjezd bez víza. Díky uzavírání bilaterálních dohod mezi Čínou a ostatními státy se cestování stává volnějším, příkladem může být dohoda mezi Čínou a Spojenými státy americkými.

Při rozhodování o cílové destinace se neprojevují vízové podmínky, avšak spíše náročnost cestování. Mezi nejnavštěvovanější státy Číny patří především asijské státy, první evropskou zemí dle výjezdů čínských turistů je Francie, jež je až na 10. pozici mezi vyhledávanými destinacemi.

Rozdíl v množství výjezdů čínských obyvatel do zemí s mírnějšími vízovými nároky a státy Schengenu je vysoký, nicméně důležitou roli hraje také vzdálenost a finanční náročnost cestování do Evropy či ostatních vzdálených částí světa.

Je možné konstatovat, že dopad vízové politiky Evropské unie na cestování čínských turistů do České republiky je kladný. Díky společným vízům je umožněno cestovat během návštěvy Evropy do dalších států, což Českou republiky zvýhodňuje a zvyšuje výkony cestovního ruchu. Překážkou pro čínské turisty cestující do České republiky je zejména absence přímého leteckého spojení.

Vízové náležitosti cestování ukrajinských občanů do České republiky jsou upraveny dohodou o uvolňování vízových podmínek mezi Evropskou unií a Ukrajinou. Dohoda je podobná smlouvě mezi Evropskou unií a Ruskem.

V posledních letech do České republiky přijíždějí občané Ukrajiny, kteří využívají schengenské vízum jiné země, toto lze odvodit z rozdílu mezi vydanými krátkodobými vízy České republiky a počtem ukrajinských turistů v České republice.

Nejvíce žádostí ukrajinských občanů o schengenská víza přijímají konzuláty Polska, Řecka a Maďarska. S výjimkou Řecka se jedná o státy, u kterých vydaná víza výrazně přesahují počet přijíždějících turistů.

Význam Ukrajiny pro příjezdový cestovní ruch České republiky roste. Hlavní ukazatele naznačují zvyšující se oblibu u ukrajinských občanů. Dalším důkazem může být růst, spíše stagnace, počtu přijíždějících turistů v letech 2008 a 2009. Dopad ekonomické krize se projevil především na snížení počtu přenocování.

Výjezdy Ukrajiny do zahraničí jsou rozloženy téměř rovnoměrně mezi státy s vízovou povinností a zeměmi uplatňujícími liberální vízovou politiku vůči Ukrajině.

Nejnavštěvovanější zemí mezi ukrajinskými turisty bylo v roce 2013 Polsko, jež je státem Schengenského prostoru. Dalším hojně navštěvovaným státem je Rusko, kam mají občané Ukrajiny povoleno vycestovat pouze s platným pasem. Výjezdy ukrajinských turistů směřují především do sousedních států, z nichž je větší podíl tvořen státy Schengenské dohody.

Dle srovnání počtu výjezdů do států bez vízové povinnosti a zemí Schengenu vyplývá, že turistům Ukrajiny nezáleží na vízových podmínkách, jelikož množství vyjíždějících turistů je prakticky u obou skupin zemí stejné.

Provedené analýzy ukazují na nesourodý dopad vízové politiky na příjezdy zkoumaných států do České republiky. U Ruska je tento dopad negativní, nicméně u ostatních států lze hovořit o přínosech pro cestovní ruch České republiky.

Trend vývoje hlavních ukazatelů příjezdového cestovního ruchu České republiky kopíruje trend světový – růst počtu turistů a snižování délky pobytu. Vliv na tuto skutečnost nemá vízová politika Evropské unie, avšak projevuje se zde spíše tendence zvýšení frekvence výjezdů do zahraničí na kratší dobu.

Závěr

Diplomová práce se zabývá analýzou dopadu vízové politiky Evropské unie na incoming České republiky. Jedná se o současnou problematiku, což dokazují kroky Asociace cestovních kanceláří České republiky k ustanovení meziresortní komise pro vízovou politiku České republiky.

Příjezdový cestovní ruch České republiky je zajisté ovlivněn dalšími skutečnostmi, jako byla ekonomická krize mezi roky 2008 a 2009, ztráta atraktivity země pro zahraniční turisty či ztráta části turistů ve prospěch nastupujících nových světových destinací.

Práce se zabývala především komparací různých statistických informací, bohužel přesná data o poklesu přijíždějících turistů vlivem uplatňované vízové politiky není možné přesně určit. České incomingové cestovní kanceláře neshromažďují podobné statistiky. Současně také není v práci zahrnut dopad na individuální turisty cestující bez využití služeb cestovních kanceláří, kteří se nepokusili vízum získat.

Hypotéza stanovená v úvodu nebyla potvrzena – vízová politika Evropské unie nesnižuje výkony cestovního ruchu České republiky. Celosvětový trend turistů doprovázený vyšší frekvencí výjezdů do zahraničí na kratší dobu byl patrný i na hlavních ukazatelích příjezdového cestovního ruchu České republiky.

Počet turistů navštěvujících Českou republiku rostl, zvyšoval se také počet přenocování. Tempo růstu počtu turistů bylo vyšší než tempo růstu počtu přenocování, což naznačuje snížení průměrné délky pobytu.

V rámci praktické části nebyl prokázán jednoznačný dopad vízové politiky Evropské unie na příjezdy sledovaných států do České republiky. U ruských turistů je spatřován negativní dopad, jelikož množství přijíždějících občanů se vlivem vízové politiky Evropské unie snížilo.

České konzuláty v Rusku jsou terčem časté kritiky, zejména v důsledku dlouhé lhůty pro vyřízení víza. Tento problém neumožňuje ruským občanům cestovat do České republiky tzv. na poslední chvíli například na prodloužený víkend, ale s plánováním cesty je nutné začít více než týden před cestou.

Navzdory nepříznivé vízové politice nebyl zaznamenám pokles přijíždějících ruských turistů do České republiky, dokonce do České republiky přijíždějí ruští občané na víza vydaná jiným členským státem.

Česká republika dodržuje stanovenou legislativu Evropské unie, kterou se ostatní státy snaží obejít ve prospěch uspokojení potřeb ruských turistů. Celková ztráta České republiky plynoucí z vízové politiky uplatňované vůči Rusku činí necelých 10 miliard korun.

Jiná situace je patrná u čínských turistů. Jednotná schengenská víza podporují cestování do menších států Evropy. Aktuální množství přijíždějících turistů z Číny není vysoké, ale je možné předpokládat růst významu této země pro příjezdový cestovní ruch České republiky. Dosažený ekonomický přínos vízové politiky je kladný a činí sumu přes 1,2 miliardy korun.

Dopad vízové politiky na příjezdy ukrajinských občanů je také příznivý. Potenciál pro rozvoj výjezdového cestovního ruchu Ukrajiny je vysoký,

v současnosti je největší překážkou zejména špatná ekonomická situace obyvatel Ukrajiny. V závislosti na průměrných výdajích nebyl ekonomický přínos vízové politiky natolik vysoký. Příjem plynoucí z příjezdů ukrajinských turistů dosáhl na hodnotu přes 200 miliónů korun.

V celkovém součtu vybraných zemí je možné pozorovat ztrátu ve výši asi 8,5 miliard korun. Je nutné dodat, že tento rozdíl je tvořen především turisty z Ruska, kteří do České republiky cestují ve vyšší míře než občané ostatních států. Nicméně Čína a Ukrajina má vysoký potenciál pro růst příjezdů do České republiky a lze předpokládat snížení ekonomického dopadu vízové politiky Evropské unie v dalších letech.

Přínosem diplomové práce je zejména vyčíslení ekonomického dopadu vízové politiky Evropské unie na příjezdy sledovaných zemí do České republiky. Současně byla tato práce vypracována pro potřeby Asociace cestovních kanceláří České republiky.

Závěrem lze říci, že všechny vytyčené cíle diplomové práce byly splněny, byl zhodnocen dopad vízové politiky Evropské unie na příjezdový cestovní ruch České republiky, bylo provedeno porovnání hlavních ukazatelů příjezdového cestovního ruchu u vybraných států a byl vyčíslen ekonomický dopad vízové politiky Evropské unie pro Českou republiku.

Literatura

DUŠEK, Jiří. Historie a organizace Evropské unie. 2., přeprac. a dopl. vyd. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011, 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.

HRADILOVÁ, Adéla. Sjednocení vízové politiky členských států Evropské unie vůči občanům třetích států. Brno, 2011. Diplomová práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity.

INDROVÁ, Jarmila. Cestovní ruch I. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0799-4

INDROVÁ, Jarmila. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1287-7.

KOUKAL, M. Vybrané aspekty společné vízové politiky Evropské unie. In Vízová politika a praxe ČR v kontextu Evropské unie. Quo Vadis, Visum?

MARŠÍKOVÁ, Kateřina. Evropská ekonomická integrace. Vyd. 1. Liberec: VÚTS, 2011, 122 s. ISBN 978-80-87184-17-2.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 205 s. ISBN 978-80-247-3748-5.

PALATKOVÁ, Monika. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

RYGLOVÁ, K. Cestovní ruch. 1. vyd. Brno International Business School, 2003. ISBN 80-86575-92-6.

RYGLOVÁ, Kateřina, Michal BURIAN a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 213 s. ISBN 978-80-247-4039-3.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad – Cestovní ruch – časové řady [online], [cit. 2014-04-03]. Dostupné z WWW: < http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/cru_cr>.

Český statistický úřad – Metodika satelitního účtu České republiky [online], [cit. 2013-03-18]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metodika_tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu/$File/metod_tsa.pdf>.

Český statistický úřad – Tabulky satelitního účtu cestovního ruchu [online], [cit. 2013-03-20]. Dostupné z WWW:

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu>.

Do Česka letos přijede o 100 000 méně ruských turistů [online], [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW: <http://www.cotmedia.cz/newsletter-cot/#online>.

European Commission – Visa policy [online], [cit. 2014-04-08]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/visa-policy/>.Euroskop.cz – Co je Schengen [online], [cit. 2013-02-05]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>.

EUROSTAT – Tourism satellite accounts (TSA) in Europe. [online], [cit. 2014-03-18]. Dostupné z WWW: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-TC-13-006/EN/KS-TC-13-006-EN.PDF>.

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky – Cestovní ruch v České republice 2012 [online], [cit. 2014-04-02]. Dostupné z WWW: <https://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Statistiky-Analyzy/Rocenka-cestovniho-ruch/Cestovni-ruch-v-Ceske-republice-2012>.

Ministerstvo vnitra ČR – Dlouhodobý pobyt [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodoby-pobyt.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR – Migrace [online], [cit. 2014-03-08]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d>.

Ministerstvo vnitra ČR – Migrační a azylová politika ČR [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR – Modrá karta [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx >.

Ministerstvo vnitra ČR – Občané třetích zemí [online], [cit. 2014-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi.aspx>.

Ministerstvo vnitra ČR – Terminologický slovník [online], [cit. 2014-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovnik.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.

Ministerstvo vnitra ČR – Zelená karta [online], [cit. 2014-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/zelene-karty.aspx>.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR – Co je to vízum? [online], [cit. 2014-03-05]. Dostupné z WWW:

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/obecne_vizove_informace/co_je_to_vizum.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Generální konzulát ČR v Šanghaji [online], [cit. 2013-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/shanghai/en/visa_and_consular_information/visa_application/visa_application_short_term_schengen.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Obecné informace [online], [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/obecne_informace.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Přehled zastupování ve třetích státech [online], [cit. 2013-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/zastupovani/prehled_zastupovani_ve_tretich_statech.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Seznam států, jejichž občané podléhají vízové povinnosti [online], [cit. 2013-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_podlehaji/index.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Seznam států, jejichž občané nepodléhají vízové povinnosti [online], [cit. 2013-03-16]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/seznam_statu_jejichz_obcane_nepodlehaji/index.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Visa fee schedule [online], [cit. 2013-04-15]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/en/information_for_aliens/general_visa_information/visa_fee_schedule/index.html>.

Ministerstvo zahraničních věcí – Vízový kodex [online], [cit. 2013-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/vizovy_kodex/index.html>.

Mojmír Mikula: je čas věnovat se ruskému on-line prostředí [online], [cit. 2014-04-22]. Dostupné z WWW: <http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=1040817653&srchtxt=Mojm%EDr+Mikula%3A+je+%E8as+v%ECnovat+se+rusk%E9mu+on-line+prost%F8ed%ED>.

Rosturizm – Údaje o výjezdovém cestovním ruchu Ruska 2013 [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.russiatourism.ru/rubriki/-1124140229/>.

SkyTravel – The list of Visa-free coutries [online], [cit. 2014-04-19]. Dostupné z WWW: <http://skytravel.kiev.ua/eng/skynews/news/598.html>.

State Statistics Service of Ukraine – Citizen sof Ukraine who travelled abroad in 2013 [online], [cit. 2014-04-19]. Dostupné z WWW: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/tyr/tyr_e/vigw2013_e.htm>.

The World Bank – International tourism [online], [cit. 2014-04-12]. Dostupné z WWW: <http://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.DPRT>.

Travel.ru – Visa centers [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.travel.ru/formalities/visa/centers.html>.

Travel.ru – Visa free [online], [cit. 2014-04-10]. Dostupné z WWW: <http://www.travel.ru/formalities/visa/visafree/>.

Travel.ru – Visas [online], [cit. 2013-04-10]. Dostupné z WWW: <http://guide.travel.ru/czechia/formalities/visas/>.

Travel China Guide – China Outbound Tourism in 2013 [online], [cit. 2014-04-14]. Dostupné z WWW: <http://www.travelchinaguide.com/tourism/2013statistics/outbound.htm>.

UNWTO – Tourism Highlights 2013 [online], [cit. 2013-01-17]. Dostupné z WWW: <http://mkt.unwto.org/publication/unwto-tourism-highlights-2013-edition>.